

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
1.	MKiŚ	Uwaga ogólna	Należy ująć Cel Polityki 2 w programie Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki	<p>Z treści projektu Programu wynika, iż FENG przyczynia się do realizacji polityki UE na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu.</p> <p>Jednocześnie w Programie wskazano na szereg instrumentów realizujących ww. politykę np. moduł zazielenienie w 1 Priorytecie, Fundusz Gwarancyjny i Kredyt na innowacje technologiczne z tzw. „zielonymi ścieżkami”, czy też Innowacyjne Zamówienia Publiczne.</p> <p>W związku z czym nie jest zrozumiałe dlaczego założono, iż FENG realizuje tylko Cel Polityki 1 <i>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej, bez ujęcia Celu Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna</i></p>	Uwaga uwzględniona	<p>W projekcie Programu wprowadzone zostaną odpowiednie zmiany uwzględniające Cel Polityki 2.</p> <p>W związku z czym realizacja części instrumentów m.in. zielonych ścieżek w ramach instrumentów mieszanych i finansowych będzie ujęta w ramach CP2 w nowym 3 Priorytecie w FENG. Jednocześnie wsparcie oferowane w module zazielenienie pozostanie w ramach finansowania z Celu Polityki 1, z uwagi na kompleksową ofertę dla przedsiębiorców w zakresie B+R+I.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				<p><i>Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej.</i></p> <p>Mając na względzie wyzwania związane z budową gospodarki niskoemisyjnej, opartej o zeroemisyjny system energetyczny, należy zapewnić szerokie wsparcie dla inwestycji w zakresie B+R+I w tym obszarze.</p> <p>Mając na względzie powyższe, wydaje się, iż Program FENG wpisuje się wprost w cele szczegółowe CP2 związane z :</p> <p>(i) wspieraniem badań i innowacji ws. efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych;</p>		

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				<p>(iv) wspieraniem badań i innowacji ws. przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;</p> <p>(vi) wspieraniem badań i innowacji ws. transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej;</p> <p>Ujęcie zatem działań w zakresie badań i innowacji w ramach Celu Polityki 2 w programie Nowoczesna Gospodarka, bardziej jednoznacznie wskazywałoby na możliwość rozwijania przedsiębiorstw w ww. obszarach.</p> <p>Mając na uwadze powyższe, proponujemy aby CP2 ująć w FENG.</p>		
2.	MKiS	4	Dodatkowo w 2020 r. opublikowano rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2020/852 w sprawie	Rozporządzenie ws. taksonomii (2020/852) ma za założenie ukierunkowanie inwestycji prywatnych na działania	Uwaga uwzględniona	W treści Programu została uwzględniona zasada DNSH. Szczegóły dotyczące jej stosowanie będą jeszcze przedmiotem negocjacji z KE.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, które wprowadza konieczność identyfikacji inwestycji i aktywów sektora finansowego pod kątem ich wpływu na środowisko. Wyodrębniono 6 celów środowiskowych, w tym przejście na GOZ. Wdrożenie rozporządzenia oznaczać będzie konieczność raportowania przez instytucje finansowe (zgodnie z odpowiednią metodologią) które z aktywów spełniają kryteria zrównoważonych inwestycji, co w praktyce (w długim okresie) dla przedsiębiorstw może oznaczać ograniczony dostęp do finansowania jeśli projekty będą szkodliwe dla środowiska. Rozporządzenie to wprowadza również wymóg stosowania zasady w odniesieniu do sześciu celów środowiskowych kryterium DNSH (Do No Significant Harm), czyli „<i>Nie czyń poważnej szkody</i>”. Wymóg jej stosowania</p>	<p>zrównoważone środowiskowo. Dyskusja na aktami delegowanymi do rozporządzenia jest w toku; taksonomia w ostatecznym kształcie może mieć również negatywny wpływ na finansowanie projektów, których nie można uznać za szkodliwe dla środowiska, a jedynie za „nie-sprzyjające” środowisku.</p> <p>Należy także rozróżnić kryterium „do no significant harm” w taksonomii UE (które dookreślone będzie poprzez szczegółowe kryteria techniczne w aktach delegowanych) od jego interpretacji w kontekście RRF czy funduszy w zarządzaniu dzielonym (bez odniesienia do aktów delegowanych).</p> <p>Por. KE, Staff Working Document accompanying the Strategy for Financing the Transition to a Sustainable Economy (SWD/2021/180 final), s. 7-8.</p>		<p>Program zostanie zmieniony w proponowanym przez MKiS brzmieniu: Dodatkowo w 2020 r. opublikowano rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2020/852 w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, które wprowadza konieczność identyfikacji inwestycji i aktywów sektora finansowego pod kątem ich wpływu na środowisko. Wyodrębniono 6 celów środowiskowych, w tym przejście na GOZ. Wdrożenie rozporządzenia oznaczać będzie konieczność raportowania przez instytucje finansowe (zgodnie z odpowiednią metodologią) które z aktywów spełniają kryteria zrównoważonych inwestycji, co w praktyce (w długim okresie) dla przedsiębiorstw może oznaczać ograniczony dostęp do finansowania . Rozporządzenie to wprowadza również w odniesieniu do sześciu celów środowiskowych kryterium DNSH (Do No Significant Harm), czyli „<i>Nie czyń poważnej szkody</i>”. Wymóg jej stosowania kryterium DNSH w rozumieniu rozporządzenia 2020/852 (jednak bez odniesienia do aktów delegowanych i zawartych w nich kryteriów technicznych) przy wdrażaniu funduszy europejskich wynika z rozporządzenia CPR.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<u>kryterium DNSH w rozumieniu rozporządzenia 2020/852 (jednak bez odniesienia do aktów delegowanych i zawartych w nich kryteriów technicznych)</u> przy wdrażaniu funduszy europejskich wynika z rozporządzenia CPR.			
3.	MKIŚ	4	<p>Na poziomie krajowym wyzwania związane z Europejskim Zielonym Ładem podejmują m.in. Strategia Produktywności, Mapa drogowa GOZ oraz <u>Polityka Energetyczna Państwa do 2040 r. (PEP2040).</u></p> <p><u>Zgodnie z PEP2040 oczekiwany rozwój technologii energetycznych i inwestycji w B+R obejmuje w szczególności:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>technologie magazynowania energii</u> • <u>inteligentne opomiarowanie i systemy zarządzania</u> 	Dokument wymaga uzupełnienia o wynikające z PEP2040 kierunki działań B+R+I w sektorze energetycznym.	Uwaga uwzględniona częściowo	Doprecyzowano zdanie w projekcie Programu poprzez rozwinięcie skrótu PEP tj: Polityka ekologiczna Państwa 2030 oraz dopisano zgodnie z uwagą odniesienie do Polityki energetycznej Polski do 2040 r. bez szczegółowego ujmowania treści tej polityki.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p><u>energia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>elektromobilność i paliwa alternatywne</u> • <u>technologie wodorowe</u> <p><u>Rozwój technologii magazynowania energii będzie miał ogromne znaczenie dla elastyczności systemu elektroenergetycznego i zwiększenia możliwości integracji OZE. Przełomowe znaczenie dla zmiany struktury wytwarzania i zwiększania elastyczności systemu elektroenergetycznego może mieć działalność badawczo-rozwojowa w zakresie nowych technologii i innowacyjnych rozwiązań.</u></p> <p><u>W odniesieniu do sektora gazowego planowane jest prowadzenie działań badawczo-rozwojowych w zakresie transportu i magazynowania gazów syntetycznych, biogazu, biometanu i wodoru za pomocą infrastruktury gazu</u></p>			

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<u>ziemnego.</u>			
4.	MKiŚ	4	Prośba o doprecyzowania zdania: <i>Na poziomie krajowym wyzwania związane z Europejskim Zielonym Ładem podejmują m.in. Strategia Produktywności, Mapa drogowa GOZ oraz PEP.</i>	Czy w tym zdaniu jest mowa o Polityce ekologicznej państwa czy o Polityce Energetycznej Polski? Skrót PEP jest używany zarówno w odniesieniu do Polityki ekologicznej państwa, jak i do Polityki Energetycznej Polski. Dla odróżnienia tych dwóch dokumentów do skrótu dodaje się perspektywę czasową – PEP2030 (Polityka ekologiczna państwa 2030) lub PEP2040 (Polityka Energetyczna Polski 2040).	Uwaga uwzględniona	Doprecyzowano zdanie w projekcie Programu – zamiast akronimu PEP – wpisano pełną nazwę Polityka ekologiczna państwa 2030 oraz dodano zgodnie z Państwa uwagą nr 3 Politykę energetyczną Polski do 2040 r.
5.	MKiŚ	21	Propozycja uzupełnienia: Wspierając zazielenienie przedsiębiorstw, Program realizuje również założenia Polityki ekologicznej państwa 2030 . Cele te będą osiągnane poprzez wybrane instrumenty oraz przez działania horyzontalne podejmowane w całym Programie. Do instrumentów nastawionych	Elementem Europejskiego Zielonego Ładu jest Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu. KE planuje zwrócić się do społeczeństwa, miast, przedsiębiorstw , partnerów społecznych i regionów, aby zachęcić je do aktywnego uczestnictwa w realizacji tej strategii i połączenia sił w celu sprostania wyzwaniu	Uwaga nieuwzględniona	Jeśli chodzi o zakres wsparcia postulowany w uwadze w odniesieniu do modułu zazielenienie w 1 priorytecie, to zakres ten – w tym wspieranie adaptacji do zmian klimatu - będzie realizowany w ramach różnych instrumentów w programie. Natomiast opis samego modułu zazielenienie w programie nie wymaga doprecyzowania, gdyż bardziej szczegółowy zakres wsparcia, w tym ewentualne odniesienie do wspierania adaptacji do zmian klimatu, zostanie określony na etapie projektowania dokumentacji konkursowej.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>szczególnie na wspieranie zrównoważonego rozwoju należy moduł „zazielenienie” w 1. Priorytecie FENG, w którym możliwe będzie finansowanie działań doradczych (w tym audytów i certyfikacji), jak i inwestycyjnych dotyczących gospodarki obiegu zamkniętego, zmniejszenia poziomu emisji, bardziej efektywnego wykorzystania surowców, ~~czy~~ ekoprojektowania oraz adaptacji do zmian klimatu.</p>	<p>związanemu z przystosowaniem się do zmian klimatu.</p> <p>Sektor prywatny odgrywa istotną rolę w adaptacji do zmian klimatu. W swojej działalności przedsiębiorstwa powinny brać pod uwagę kwestie zmian klimatu i dostosowania się do obecnych i przyszłych wyzwań (np. do coraz częściej występujących gwałtownych zjawisk pogodowych, jak nawałne opady deszczu, fale upałów). Działania takie jak – retencja wód opadowych, zazieleniania budynków, likwidowanie powierzchni nieprzepuszczalnych powinny być realizowane nie tylko przez podmioty publiczne czy osoby prywatne, ale również przez przedsiębiorstwa.</p> <p>Dlatego też rekomendujemy, żeby moduł „zazielenienie” w 1. Priorytecie FENG uwzględnił wprowadzanie w przedsiębiorstwach rozwiązań (w tym innowacyjnych) z</p>		

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				zakresu zielono-niebieskiej infrastruktury.		
6.	MKiŚ	28	Propozycja uzupełnienia: Celem wsparcia oferowanego w ramach modułu jest transformacja przedsiębiorstw w kierunku zrównoważonego rozwoju i adaptacji do zmian klimatu oraz gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym rozwój nowych modeli biznesowych.	jw.	Uwaga nieuwzględniona	Priorytetowym kierunkiem wsparcia w ramach modułu zazielenienie przedsiębiorstw jest wsparcie transformacji do GOZ oraz zrównoważonego rozwoju. Równocześnie pojęcie zrównoważonego rozwoju jest na tyle szerokie, że umożliwia ewentualne uwzględnienie aspektów dot. adaptacji do zmian klimatu na etapie projektowania dokumentacji konkursowej.
7.	MKiŚ	25	Ponadto, nowoczesne technologie opracowane w ramach FENG mogą znaleźć zastosowanie w projektach inwestycyjnych finansowanych z FEnIKS. W szczególności dotyczy to technologii środowiskowych, niskoemisyjnych, z zakresu GOZ, OZE, magazynowania energii, integracji sektorów energii, technologii wodorowych, zastosowania	Należy rozszerzyć opis o inne istotne z punktu widzenia energetyki nowoczesne technologie. Przykładowo, wsparcie prac badawczo-rozwojowych nad magazynowaniem energii pozwoli rozwijać rodzime technologie, obniżyć ceny i zwiększyć dostępność rozwiązań dla odbiorców końcowych.	Uwaga uwzględniona	Rozszerzono zapis w projekcie Programu dot. możliwych do opracowania w ramach FENG technologii o technologie dot. magazynowania energii, integracji sektorów energii, technologii wodorowych: W szczególności dotyczy to technologii środowiskowych, niskoemisyjnych, z zakresu GOZ, OZE, magazynowania energii, integracji sektorów energii, technologii wodorowych, zastosowania energooszczędnych metod produkcji, wprowadzania inteligentnych systemów zarządzania energią oraz systemu inteligentnych sieci energetycznych, a także

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			energooszczędnych metod produkcji, wprowadzania inteligentnych systemów zarządzania energią oraz systemu inteligentnych sieci energetycznych, a także ograniczenia uciążliwości dla społeczeństwa i środowiska wynikających z polskiego systemu transportowego.			ograniczenia uciążliwości dla społeczeństwa i środowiska wynikających z polskiego systemu transportowego.
8.	MKiŚ (IETU - Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych)	42	Moduł - B+R W ramach tego modułu, Wnioskodawca może uzyskać finansowanie na wszystkie lub wybrane elementy procesu badawczego – od badań przemysłowych, przez prace rozwojowe, w tym tworzenie demonstratora/prototypu, testowanie go (również z zaangażowaniem odbiorców ostatecznych oraz na potrzeby potwierdzenia w sposób wiarygodny i niezależny skuteczności i zrównoważoności rozwiązania przy	Jednym z krytycznych momentów dla wprowadzenia na rynek technologii jest udowodnienie deklaracji jej skuteczności poprzez testowanie w celu zmniejszenia ryzyka technologii wobec inwestorów i pokazania komercyjnego potencjału rozwiązania przed jego wdrożeniem jako dojrzały produkt. Zwykle dzieje się to na etapie wczesnego produktu o cechach innowacyjnych czyli np. w ostatniej fazie projektu demonstracyjnego. Moduł B+R powinien także obejmować testowanie technologii w kierunku jej uwiarygodnienia i oddziaływania na środowisko	Uwaga nieuwzględniona	ETV jest już wprost wymienione w opisie modułu Zazielenienie. Natomiast pozostałe wymienione narzędzia, o charakterze finansowym (LCC) czy społecznym (S LCA) zakładamy, że będą mogły być finansowane w ramach innych modułów (np. B+R lub wdrożenie). Obecne generalne zapisy programu pozwalają na doprecyzowanie tej kwestii na etapie projektowania dokumentacji konkursowej.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			wykorzystaniu takich narzędzi jak ETV, LLC, S-LCA).	(moduł zazieleniania przedsiębiorstw nie do końca to obejmuje) przewyciężenia blokady wczesnego innowacyjnego produktu , która znajduje się pomiędzy fazą demonstracyjną/pilotażową a dojrzałym produktem, gdy testy przeprowadzane we własnym zakresie lub w laboratoriach testowych zgodnie z instrukcjami twórcy technologii mogą nie być dostatecznie wiarygodne aby udowodnić skuteczność i zrównoważoność rozwiązania, podczas gdy systemy zgodności/certyfikacji stosowane w przypadku dojrzałych produktów nie są wystarczające do udowodnienia innowacyjnego charakteru i skuteczności nowych technologii, których efekty działania wykraczają (pozytywnie) poza regulacje lub normy oraz dla innowacji, które nie pasują do istniejących przepisów prawnych, systemów oznakowania lub certyfikacji.		

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				<p>Innym aspektem jest zapewnienie zrównoważonego aspektu rozwiązania (wpływów na środowisko). Obecnie w projektach H2020 oceny takie wykonuje się praktycznie dla wszystkich innowacji z wykorzystaniem takich narzędzi jak Life Cycle Costing czy Social Life Cycle Analysis.</p> <p>Jednocześnie dla testowania i uwiarygodnienia technologii należy zapewnić poziom jakości i bezstronności identyczny do systemów oceny zgodności lub certyfikacji wyrobów i technologii, który jest znany i rozumiany przez nabywców technologii, decydentów, inwestorów, organy kontroli itp.</p>		
9.	MKiŚ (IETU - Instytut Ekologii Terenów Uprzemysł	43	Moduł obejmuje wsparcie ekoprojektowania, przeprowadzania ocen środowiskowych dotyczących cyklu życia produktu (PEF czy LCA) oraz weryfikacji technologii	ETV nie jest systemem oceny cyklu życia produktu, tylko weryfikacji efektu działania i korzyści środowiskowych procesu, produktu usługi określonych w normie ETV ISO	Uwaga uwzględniona	<p>Doprecyzowano zapis w projekcie Programu zgodnie z uwagą, że ETV jest systemem weryfikacji technologii środowiskowych:</p> <p>Moduł obejmuje wsparcie ekoprojektowania, przeprowadzania ocen środowiskowych i dotyczących cyklu życia produktu (PEF,LCA), weryfikacji</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
	owionych)		środowiskowych (ETV) oraz wdrożenie płynących z nich rekomendacji i wsparcie inwestycji w ramach zazieleniania przedsiębiorstw, w tym wdrożenie wyników B+R.	14034 łącznie jako technologia.		technologii środowiskowych (ETV) oraz wdrożenie płynących z nich rekomendacji i wsparcie inwestycji w ramach zazieleniania przedsiębiorstw, w tym wdrożenie wyników B+R.
10.	MKiŚ	98 104	<p>Jest: Krajowy Program na rzecz Energii i Klimatu - Ministerstwo Aktywów Państwowych https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke</p> <p>Powinno być: Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 – Ministerstwo Klimatu i Środowiska https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu</p>	<p>Uprzejmie proszę o zmianę podmiotu odpowiedzialnego za dokument na Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Przekazanie dokumentu Komisji Europejskiej zrealizowało Ministerstwo Aktywów Państwowych, ale jest to w zakresie działu „energia”. Proszę również o korektę nazwy dokumentu i linku.</p> <p>Proszę o wprowadzenie poprawnej nazwy dokumentu również na str. 104. (plan nie program, zakres lat, wielkość liter)</p>	Uwaga uwzględniona	Podmiot odpowiedzialny został zmieniony w zapisie projektu Programu - tabela 12 – warunki podstawowe (str. 185) - na MKiŚ – poprawiono także nazwę dokumentu na <i>Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030</i>
11.	MI		W projekcie FENG nie zostały uwzględnione możliwości i aktywności instytutów badawczych niewchodzących w skład Sieci Badawczej Łukasiewicz. Szczególnie niekorzystnym rozwiązaniem dla instytutów badawczych są zapisy przewidujące wsparcie		Uwaga uwzględniona częściowo	W zakresie Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej uwaga nie została uwzględniona. Mapa jest narzędziem, które ma administracji i środowisku naukowemu ułatwić rozwój najlepszych laboratoriów, odpowiednio ukierunkować wsparcie oraz zapobiegać

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>rozwoju infrastruktury badawczo-rozwojowej. Infrastruktura prywatna w <i>FENG</i> może być wspierana w ramach pojedynczego modułu lub połączona z innymi modułami w ramach 1 Priorytetu tworząc kompleksowy projekt uwzględniający również np. finansowanie prac B+R lub rozwój kompetencji, podczas gdy w PR planowane są zarówno odrębne instrumenty, jak i wsparcie infrastruktury jako element kompleksowego projektu. Wsparcie publicznej infrastruktury B+R w <i>FENG</i>, w ramach infrastruktury badawczej obejmie wyłącznie projekty wpisane na Polską Mapę Infrastruktury Badawczej, natomiast w ramach infrastruktury technologicznej projekty realizowane będą przez Centrum Łukasiewicz oraz Instytuty Badawcze Sieci Łukasiewicz". Dla naszych Instytutów: Instytutu Badawczego Dróg i Mostów, Instytutu Transportu Samochodowego i Instytutu Kolejnictwa - tworzących Polską Sieć Instytutów Badawczych Transportu POLTRIN oraz dla Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego i Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego nie przewidziano wsparcia. Co prawda w dalszej części dokumentu, np. opis Priorytetu 1 (np. str. 43) o organizacjach mówi się szerzej (uczelnie, instytuty, instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz, instytuty PAN), jednak już na str. 52 mówi się o Centrach Kompetencji tworzonych przez instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz, tylko przy udziale organizacji badawczych spoza Sieci. Z tego powodu proponuję nieograniczanie możliwości korzystania z infrastruktury technologicznej tylko do Centrum Łukasiewicz oraz instytutów badawczych Sieci Łukasiewicz i dopisanie pozostałych instytutów badawczych do obszarów, które zostały zarezerwowane dla</p>			<p>powielaniu podobnych infrastrukturali.</p> <p>Polska Mapa Infrastruktury Badawczej jest wynikiem konkursu, mającego na celu wyłonienie najlepszych projektów, skupiających wokół siebie najlepszych badaczy oraz innowacyjne przedsięwzięcia. Ma to umożliwiać rozwój gospodarczy oraz wzrost kapitału społecznego kraju.</p> <p>Poniżej wskazano przykłady zaangażowania instytutów w ramach projektów wybranych do PMIB, m.in. z udziałem Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej:</p> <p>ACTRIS – Infrastruktura do Badania Aeroszli, Chmur oraz Gazów Śladowych (m.in. obejmuje Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej),</p> <p>EPOS – System Obserwacji Płyty Europejskiej (obejmuje m.in. Instytut Geodezji i Kartografii, Główny Instytut Górnictwa).</p> <p>Należy podkreślić, że Mapa nie jest dokumentem zamkniętym, lecz podlegającym aktualizacji. Podmioty zainteresowane wpisaniem swoich projektów na Mapę (w tym instytuty badawcze) będą mogły składać wnioski przy najbliższej aktualizacji Mapy. Jest to kontynuacja praktyki stosowanej dotychczas.</p> <p>Natomiast uwaga dotycząca infrastruktury technologicznej Centrów Kompetencji została uwzględniona. W programie FENG wprowadzono</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			Sieci Łukasiewicz.			<p>zmianę stanowiącą, że Centra Kompetencji będą mogły być tworzone „w szczególności” przez instytuty SBŁ. Tym samym inne podmioty nie są wykluczone z otrzymania wsparcia.</p> <p>W tym kontekście należy też zauważyć, że wsparcie Centrów kompetencji plasuje się w obszarze wsparcia infrastruktury organizacji badawczych. Do FENG wprowadzono przy tym uzupełnienie – szeroką definicję organizacji badawczej, która może mieć zastosowanie również do instytutów badawczych. Zgodnie z tą definicją, za organizację badawczą uważa się podmiot niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy.</p>
12.	MI		Ponadto, poddaję pod rozwałę włączenie jako członków planowanego do utworzenia, Komitetu Monitorującego FENG, przedstawicieli Ministerstwa Infrastruktury i Sieci POLTRIN z uwagi na realizację przez resort poważnych zadań w zakresie budowy nowoczesnej infrastruktury transportowej, w tym działań związanych z cyfryzacją i automatyzacją procesu transportowego (również przy wykorzystaniu technologii		Uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga nie ma wpływu na treść programu. Do uwzględnienia na etapie dalszych prac związanych z wdrażaniem Programu. Zgodnie z rozporządzeniem w ciągu 3 miesięcy od decyzji zatwierdzającej program, powinien zostać powołany Komitet monitorujący program.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			AI), w których realizacji uczestniczą liczne przedsiębiorstwa.			Skład będzie uzależniony od ostatecznego kształtu programu i adekwatnie od obszaru wsparcia do prac w ramach KM będą zapraszane właściwe instytucje Planujemy wysłać zaproszenie do tych instytucji, ale jeszcze rozważymy jaką ostatecznie funkcję im proponujemy.
13.	MI		Ponadto, w mojej opinii, większy nacisk w zapisach projektu powinien być położony na jasne sprecyzowanie, że projekty objęte wsparciem FENG powinny realizować cele Europejskiego Zielonego Ładu np. poprzez przykładową zmianę zapisów - str. 34 <i>Wsparcie w tym obszarze skupia się na ułatwianiu wdrażania inicjatyw i projektów opartych o współpracę nauki i biznesu w celu umożliwienia szerszej komercjalizacji wyników badań naukowych oraz zapewnienia innowacyjnych i opartych na badaniach naukowych rozwiązań dla przedsiębiorstw, przyczyniających się do realizacji celów EZŁ, budowaniu masy krytycznej badań naukowych i przyciąganiu talentów w strategicznych obszarach inteligentnej specjalizacji oraz rozwijaniu sieci kontaktów i współpracy (w tym międzynarodowej) w zakresie badań i rozwoju.</i>		Uwaga uwzględniona	Doprecyzowano zapis zgodnie z uwagą, że wsparte rozwiązania przyczyniać się będą do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu.
14.	MI	3	Zdanie: "W SOR wpisuje się 8 strategii sektorowych, w tym Strategia Produktyności" należałoby zamienić zdaniem: "W SOR wpisuje się 9 strategii sektorowych,	Zgodnie z treścią SOR, wdrażanych jest 9 strategii sektorowych/ zintegrowanych – „Strategia wyznacza jednocześnie zakres aktualizacji obowiązujących strategii (w tym 9 strategii zintegrowanych) i	Uwaga uwzględniona	W treści FENG zostanie wprowadzone następujące zdanie: W SOR wpisuje się 9 strategii, w tym Strategia Produktyności 2030. Wyjaśnienie: W ramach SOR wskazano, że układ dokumentów strategicznych będą tworzyć główne

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			w tym Strategia Produktyności ".	programów oraz innych dokumentów wdrożeniowych, zgodnie z przyjętą koncepcją rozwojową."		strategie rozwojowe, stanowiące aktualizację 9 strategii zintegrowanych. Jedną z opracowywanych obecnie strategii jest Strategia Produktyności 2030.
15.	MI	9	Innym wskazaniem rosnącego zainteresowania działalnością B+R przez przedsiębiorstwa we współpracy z publicznymi organizacjami badawczymi jest postępujący wzrost zainteresowania „systemem wyzwań” wprowadzonym przez Sieć Badawczą Łukasiewicz, a także rozwijająca się współpraca instytutów badawczych ze stowarzyszeniami przedsiębiorców (np. Ogólnopolska Izba Gospodarcza Drogownictwa).	Oprócz aktywności Sieci Badawczej Łukasiewicz, w ostatnich latach instytuty badawcze prowadzą aktywną współpracę ze stowarzyszeniami przedsiębiorców, mającą na celu realizację wspólnych projektów badawczych.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga dot. modyfikacji brzmienia programu, w ocenie IZ pozostaje ona bez wpływu na istotę programu.
16.	MI	24	Wsparcie publicznej infrastruktury B+R w FENG, w ramach infrastruktury badawczej obejmie wyłącznie projekty wpisane na Polską Mapę	Wsparcie publicznej infrastruktury B+R w FENG, w ramach infrastruktury badawczej obejmie wyłącznie projekty wpisane na Polską Mapę Infrastruktury, natomiast w	Uwaga uwzględniona częściowo	Zarówno Polska Mapa Infrastruktury Badawczej, jak i Centra Kompetencji Sieci Badawczej Łukasiewicz są otwarte dla wszystkich instytutów badawczych w Polsce pod warunkiem pozytywnej oceny ich potencjału w kontekście realizacji projektów (szczegółowe informacje dot. PMIB oraz działań SBŁ i

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			Infrastruktury Badawczej, natomiast w ramach infrastruktury technologicznej projekty realizowane będą przez Centrum Łukasiewicz oraz Instytuty Badawcze Sieci Łukasiewicz i pozostałe instytuty badawcze.	ramach infrastruktury technologicznej projekty realizowane będą przez Centrum Łukasiewicz oraz Instytuty Badawcze Sieci Łukasiewicz. Dla Instytutów resortowych MI jest niekorzystne ograniczenie wsparcia tylko do Sieci Łukasiewicz. Projekty w ramach infrastruktury badawczej powinny być dostępne dla wszystkich instytutów badawczych w Polsce.		CK zostały ujęte w odpowiedzi na uwagę MI poz. 11) Nowe brzmienie: „Wsparcie będzie dotyczyło infrastruktury badawczej projektów znajdujących się na Polskiej Mapie Infrastruktury Badawczej oraz infrastruktury technologicznej Centrów Kompetencji, które będą tworzone w szczególności przez Instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz lub Centrum Łukasiewicz, przy udziale organizacji badawczych spoza Sieci Badawczej Łukasiewicz oraz przedsiębiorców jako konsorcjantów w projekcie”
17.	MI	52	Wsparcie będzie dotyczyło infrastruktury badawczej projektów znajdujących się na Polskiej Mapie Infrastruktury Badawczej oraz infrastruktury technologicznej Centów Kompetencji, które będą tworzone przez Instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz lub Centrum Łukasiewicz, albo instytuty badawcze, przy udziale przedsiębiorców jako	Tworzenie centrów kompetencji powinno być aktywnością wszystkich instytutów badawczych. Wydaje się, że obecne zapisy nie dają pewności równych szans korzystania ze wsparcia dla Sieci Badawczej Łukasiewicz i innych instytutów badawczych, a w szczególności resortowym instytutem MI współpracującym w ramach Sieci Instytutów Badawczych Transportu POLTRIN czy też samych tych Instytutów z osobna	Uwaga uwzględniona częściowo	Zarówno Polska Mapa Infrastruktury Badawczej, jak i Centra Kompetencji Sieci Badawczej Łukasiewicz są otwarte dla wszystkich instytutów badawczych w Polsce pod warunkiem pozytywnej oceny ich potencjału w kontekście realizacji projektów (szczegółowe informacje dot. PMIB oraz działań SBŁ i CK zostały ujęte w odpowiedzi na uwagę MI poz. 11) Nowe brzmienie: „Wsparcie będzie dotyczyło infrastruktury badawczej projektów znajdujących się na Polskiej Mapie Infrastruktury Badawczej oraz infrastruktury technologicznej Centrów Kompetencji, które będą tworzone w szczególności przez Instytuty Sieci

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			konsorcjantów w projekcie.	oraz Instytutowi Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB i Państwowemu Instytutowi Geologicznemu - PIB. Niekorzystnym rozwiązaniem dla powyższych instytutów są zapisy przewidujące wsparcie rozwoju infrastruktury badawczo-rozwojowej. Infrastruktura prywatna w FENG może być wspierana w ramach pojedynczego modułu lub połączona z innymi modułami w ramach 1 Priorytetu tworząc kompleksowy projekt uwzględniający również np. finansowanie prac B+R lub rozwój kompetencji, podczas gdy w PR planowane są zarówno odrębne instrumenty, jak i wsparcie infrastruktury jako element kompleksowego projektu. Z tego powodu proponuje się nie ograniczanie możliwości korzystania z infrastruktury technologicznej tylko do Centrum Łukasiewicz oraz instytutów badawczych Sieci Łukasiewicz i dopisanie pozostałych instytutów		Badawczej Łukasiewicz lub Centrum Łukasiewicz, przy udziale organizacji badawczych spoza Sieci Badawczej Łukasiewicz oraz przedsiębiorców jako konsorcjantów w projekcie”

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				<p>badawczych do obszarów, które zostały zarezerwowane dla Sieci Łukasiewicz.</p> <p>Dla Instytutów resortowych MI jest niekorzystne ograniczanie wsparcia tylko do Sieci Łukasiewicz. Co prawda w dalszej części dokumentu, np. opis Priorytetu 1 (np. str. 43/44) o organizacjach mówi się szerzej (uczelnie, instytuty, instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz, instytuty PAN). Jednak już na str. 52 mówi się o Centrach Kompetencji tworzonych przez instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz, tylko przy udziale organizacji badawczych spoza Sieci. Jest więc niewielka szansa, by Instytuty resortowe MI mogły się praktycznie w tę inicjatywę włączyć.</p>		
18.	MI	52-53	W odniesieniu instrumentu dot. Centrów Kompetencji, zadania badawcze będą generowane m.in. poprzez „Wyzwania Łukasiewicza” Sieci Badawczej	jw.	Uwaga nieuwzględniona	Propozycja zmiany brzmienia programu, pozostaje bez wpływu na istotę programu, dostęp do instrumentu dla wszystkich organizacji badawczych został wyrażony w zapisie programu: „ <i>jak i wspólne projekty organizacji badawczych i firm oceniane w ramach ewaluacji działalności naukowej</i> ”.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			Łukasiewicz, oraz inne instytuty badawcze poprzez realizację „doktoratów wdrożeniowych”, jak i wspólne projekty organizacji badawczych i firm oceniane w ramach ewaluacji działalności naukowej.			Ponadto, zarówno Polska Mapa Infrastruktury Badawczej, jak i Centra Kompetencji są otwarte dla wszystkich ośrodków badawczych w Polsce pod warunkiem pozytywnej oceny ich potencjału w kontekście realizacji projektów (szczegółowe informacje dot. z PMIB oraz działań SBŁ i CK zostały ujęte w odpowiedzi na uwagę MI poz. 11)
19.	MI	110	Ministerstwo Infrastruktury oraz przedstawiciele Sieci instytutów badawczych transportu POLTRIN wyrażają gotowość współpracy w ramach Komitetu Monitorującego o którym mowa na str. 110.	Po zatwierdzeniu programu będzie tworzony Komitet Monitorujący FENG. Byłoby wskazane, aby w tym Komitecie byli przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i Sieci POLTRIN z uwagi na realizację przez resort poważnych zadań w zakresie budowy nowoczesnej infrastruktury transportowej, w tym działania związane z cyfryzacją i automatyzacją procesu transportowego (również przy wykorzystaniu technologii AI), w których realizacji uczestniczą liczne przedsiębiorstwa. Realizacja tak dużych programów jest okazją do tworzenia nowych rozwiązań i ich wdrażania do praktyki	Uwaga częściowo uwzględniona.	Uwaga nie ma wpływu na treść programu. Do uwzględnienia na etapie dalszych prac związanych z wdrażaniem Programu. Zgodnie z rozporządzeniem w ciągu 3 miesięcy od decyzji zatwierdzającej program, powinien zostać powołany Komitet monitorujący program. Skład będzie uzależniony od ostatecznego kształtu programu i adekwatnie od obszaru wsparcia do prac w ramach KM będą zapraszane właściwe instytucje Planujemy wysłać zaproszenie do tych instytucji, ale jeszcze rozważymy jaką ostatecznie funkcję im zaproponujemy.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				inżynierskiej. Członkowie Sieci POLTRIN dysponują dużym doświadczeniem w realizacji projektów badawczych wspierających program budowy nowoczesnej infrastruktury transportowej i usprawniania procesów funkcjonowania systemu transportowego. Instytuty te zaangażowane są również w przygotowanie agend badawczych partnerstw w ramach Horyzont Europa oraz uczestniczą w przygotowaniach do realizacji projektów w ich ramach.		
20.	MS	Uwaga generalna	Brak w programie odniesienia do działań usprawniających działanie biznesu w kontekście funkcjonowania sądów – informatyzacja postępowań, ułatwienie udziału w postępowaniach, rozwój rejestrów i systemów np. KRZ, jednolita baza orzecznictwa oparta na AI (sztucznej inteligencji).	Działania usprawniające funkcjonowania sądów stanowią część otoczenia sprzyjającego biznesowi i przedsiębiorczości w Priorytecie 2 Środowisko sprzyjające innowacjom i stanowią działania na rzecz wzmocnienia potencjału przedsiębiorstw i administracji publicznej na rzecz nowoczesnej gospodarki, wspierając osiągnięcie celu dotyczącego wzrostu produktywności polskiej gospodarki.	Uwaga nieuwzględniona	Działania usprawniające funkcjonowanie sądów nie zostały uwzględnione w Programie FENG, gdyż Program ten nie dotyczy informatyzacji jednostek administracji publicznej, lecz przedsiębiorców. Wsparcie w zakresie informatyzacji administracji publicznej zostało uwzględnione w Programie Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
21.	NCBR	35	Zastąpienie fragmentu: „W przypadku inwestycji związanych z pierwszym wdrożeniem wyników prac B+R, uruchomieniem nowej technologii w warunkach rzeczywistych, bądź cyfryzacji i zazielenienia działalności produkcyjnej, wsparcie udzielone zostanie przedsiębiorstwom innym niż MŚP i small mid-caps tylko w przypadku współpracy z sektorem MŚP.” Nowym zapisem: „W przypadku inwestycji produkcyjnych wsparcie udzielone zostanie przedsiębiorstwom innym niż MŚP i small mid-caps tylko w przypadku współpracy z sektorem MŚP.”	Rozporządzenie EFRR odnosi się do inwestycji produkcyjnych. Odniesienie się do modułu cyfryzacji i zazielenienia jest mylące, gdyż inwestycje produkcyjne nie muszą koniecznie wystąpić w tych modułach.	Uwaga nieuwzględniona	We wskazanym fragmencie sprecyzowano, w przypadku, jakich typów projektów przewidzianych do realizacji w 1. Priorytecie ma zastosowanie przepis rozporządzenia EFRR. Odnosząc się do modułu cyfrowego oraz zazielenienia wskazano, że obowiązek współpracy dużych przedsiębiorców z MŚP nie dotyczy wszystkich typów projektów możliwych do realizacji w ww. modułach, lecz dotyczy on wyłącznie cyfryzacji i zazielenienia <u>działalności produkcyjnej</u> .
22.	NCBR	41	Zastąpienie fragmentu: „Sposób zaprojektowania 1 Priorytetu wynika z potrzeb zgłaszanych przez przedsiębiorców, dotyczących wsparcia udzielanego bezpośrednio przedsiębiorcom (tzw.	1/ Proponujemy pozostawić w opisie 1 priorytetu jedynie moduły i nie wprowadzać do opisu kategorii kosztów. Ujęcie ppkt. „zapewnieniu usług w obszarze uzyskania i	Uwaga uwzględniona częściowo	Ad. 1. Zastąpienie fragmentu: „Kompleksowe projekty odpowiadają potrzebom przedsiębiorców z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> • prac B+R, • rozwoju infrastruktury B+R, • wdrożeń wyników badań, • internacjonalizacji rozumianej jako

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>tailor-made support) w ramach możliwości realizowania kompleksowych projektów składających się z modułów.</p> <p>Kompleksowe projekty odpowiadają potrzebom przedsiębiorców z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ prac B+R, ☐ rozwoju infrastruktury B+R, ☐ wdrożeń wyników badań, ☐ internacjonalizacji rozumianej jako finansowanie wydatków związanych z promocją zagraniczną i dotyczących m.in.: komercjalizacji wyników prac B+R zagranicą, udziału w międzynarodowych łańcuchach dostaw, udziału w globalnym rynku zamówień publicznych oraz współpracy międzynarodowej, ☐ zapewnieniu usług w obszarze uzyskania i realizacji ochrony praw efektów możliwych do komercjalizacji." 	<p>realizacji ochrony praw własności intelektualnej, w tym w szczególności własności przemysłowej", sugeruje, że ochrona własności intelektualnej jest oddzielnym modułem w projekcie.</p> <p>2/ Niezrozumiały zapis w przypadku modułu internacjonalizacja:</p> <p>„komercjalizacji wyników prac B+R zagranicą”. Zapis ten sugeruje wdrożenie wyników prac B+R zagranicą. Proponujemy zastąpienie ww. zapisu sformułowaniem: „prezentacja wyników B+R zagranicą.”</p>		<p>finansowanie wydatków związanych z promocją zagraniczną i dotyczących m.in.: komercjalizacji wyników prac B+R zagranicą, udziału w międzynarodowych łańcuchach dostaw, udziału w globalnym rynku zamówień publicznych oraz współpracy międzynarodowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnieniu usług w obszarze uzyskania i realizacji ochrony praw własności intelektualnej, w tym w szczególności własności przemysłowej, • rozwoju kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, • cyfryzacji przedsiębiorstw, • „zazieleniania” przedsiębiorstw” <p><u>Następującym zapisem:</u></p> <p>Kompleksowe projekty odpowiadają potrzebom przedsiębiorców z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prac B+R, • rozwoju infrastruktury B+R, • wdrożeń wyników badań, • internacjonalizacji i współpracy międzynarodowej • rozwoju kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, • cyfryzacji przedsiębiorstw, • „zazieleniania” przedsiębiorstw” <p>Opis modułu internacjonalizacji znajduje się w Programie.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
						Ad 2 – nie wymaga poprawy, ponieważ opis modułu znajduje się już w programie.
23.	NCBR	42	Wykreślić zdanie.: „W ramach projektu dopuszczalna jest wielokrotna realizacja niektórych etapów badań i prac rozwojowych, jeśli będzie to niezbędne dla uzyskania efektów możliwych do komercjalizacji.”	Zapis ten sugeruje, że w tym samym zakresie i celu w przypadku nieudanej próby opracowania technologii można kilka razy poszukiwać rozwiązania (wielokrotnie powtarzać badania). Oznaczałoby to zwiększanie dofinansowania w trakcie projektu. Zgodnie ze stanowiskiem UOKiK zwiększenie zakresu rzeczowego projektu po rozpoczęciu prac nad projektem nie jest możliwe, bo stałoby to w sprzeczności z efektem zachęty. Czy powyższe zdanie dotyczyłoby tylko organizacji badawczych, które nie otrzymują pomocy publicznej? Wnioskodawca musiałby przewidzieć wielokrotną realizację niektórych etapów przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Ponadto kwestionowane zdanie ma charakter	Uwaga nieuwzględniona	Zasady wsparcia planowane do zastosowania w 1. Priorytecie FENG będą zapewniały beneficjentom elastyczne warunki realizacji projektów. Jest to szczególnie istotne w przypadku projektów obejmujących prace B+R, które charakteryzują się znacznym poziomem ryzyka. W trakcie realizacji takich projektów może również dochodzić do sytuacji trudnych do przewidzenia w czasie przygotowania wniosku o dofinansowanie. Dlatego mając na uwadze doświadczenia realizacji projektów w ramach POIR w ramach FENG proponuje się (w uzasadnionych przypadkach) umożliwienie wielokrotnej realizacji niektórych etapów badań i prac rozwojowych. Rozwiązanie to będzie stosowane w sposób zapewniający zgodność z regułami udzielania pomocy publicznej beneficjentom FENG.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				instrukcyjny, techniczny, dlatego lepiej usunąć je z dokumentu o charakterze ogólnym jakim jest FENG.		
24.	NCBR	43	Zastąpienie fragmentu: „Moduł - Internacjonalizacja i współpraca międzynarodowa Celem wsparcia oferowanego w ramach modułu jest promocja zagraniczna produktów lub usług przedsiębiorstwa. Wsparcie w tym zakresie może dotyczyć m.in. komercjalizacji wyników prac B+R za granicą, udziału w międzynarodowych łańcuchach dostaw, promocji produktów lub usług na rynkach zagranicznych, uzyskania ochrony praw własności przemysłowej poza Polską lub ich obrona.” Nowym zapisem: „Celem wsparcia	Uzasadnienie jak do uwagi do str. 41	Uwaga nieuwzględniona	W module internacjonalizacja planujemy komercjalizację wyników prac B+R w tym również nie wykluczamy sprzedaży licencji.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			oferowanego w ramach modułu jest promocja zagraniczna produktów lub usług przedsiębiorstwa. Wsparcie w tym zakresie może dotyczyć m.in. prezentacji wyników prac B+R za granicą, udziału w międzynarodowych łańcuchach dostaw, promocji produktów lub usług na rynkach zagranicznych, uzyskania ochrony praw własności przemysłowej poza Polską lub ich obrona.”			
25.	NCBR	44	Zastąpienie fragmentu: „Wsparcie udzielane jest przez 2 Instytucje Pośredniczące (IP), do których projekty przypisywane są zależnie od typu Wnioskodawcy: - Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) – wyłącznie MSP i ich konsorcja; - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) – duże przedsiębiorstwa oraz konsorcja z MSP i	Usunięcie sformułowania „organizacja pozarządowa”. Taka kategoria podmiotu nie występuje w GBER. Aby otrzymać dofinansowanie organizacje pozarządowe muszą funkcjonować jako organizacje badawcze lub jako przedsiębiorstwa. GBER nie przewiduje trzeciej kategorii beneficjentów.	Uwaga nieuwzględniona	Przepisy dot. pomocy publicznej dotyczą warunków wsparcia określonych grup podmiotów, zdefiniowanych zgodnie z przepisami obowiązującymi w ww. zakresie. Zaszeregowanie określonego podmiotu do kategorii przedsiębiorców uzależnione jest od jego konkretnej roli w ramach projektu i musi być każdorazowo poddawane indywidualnej ocenie. Wskazanie organizacji pozarządowych jako beneficjentów programu odnosi się do definicji przyjętych w przepisach krajowych: <i>ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie</i> (Dz. U. z 2021 r. poz. 1038, 1243). Definicja ta podaje, że: „organizacjami

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>organizacjami badawczymi oraz organizacjami pozarządowymi, a także konsorcja MSP z organizacjami badawczymi oraz organizacjami pozarządowymi”</p> <p>Zapisać: „Wsparcie udzielane jest przez 2 Instytucje Pośredniczące (IP), do których projekty przypisywane są zależnie od typu</p> <p>Wnioskodawcy: - Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) – wyłącznie MSP i ich konsorcja; - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) – duże przedsiębiorstwa oraz konsorcja z MSP i organizacjami badawczymi a także konsorcja MSP z organizacjami badawczymi”</p>			<p>pozarządowymi są:</p> <p>niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych,</p> <p>niedziałające w celu osiągnięcia zysku</p> <p>– osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.” (art. 3 ust 2).</p> <p>Wskazanie organizacji pozarządowych jako beneficjentów FENG nie oznacza, że muszą one być równocześnie biorcami pomocy publicznej, zgodnie z właściwymi przepisami w ww. zakresie.</p>
26.	MRPIT	Uwaga ogólna	W systemie instytucjonalnym wdrażania Programu, należy uwzględnić również ministra właściwego ds. gospodarki, jako Instytucję	Kluczowym organem państwa z punktu widzenia kreowania polityk państwa w zakresie gospodarki (niezależnie od źródeł ich finansowania) jest minister właściwy ds. gospodarki.	Uwaga nieuwzględniona	Instytucje Pośredniczące wskazywane w FENG będą odpowiadały za realizację zadań zleconych przez Instytucję Zarządzającą m.in. w zakresie wyboru projektów. Ponadto system realizacji FENG będzie co do zasady obejmował 2 stopnie instytucji (Instytucję Zarządzającą oraz Instytucję Pośredniczącą), co

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			Pośredniczącą.	<p>Odpowiada on bezpośrednio za sprawy przypisane do ww. działu, a objęte zakresem działań określonych w FENG (konkurencyjność gospodarki, własności przemysłowej, innowacyjności itp.). Tym samym, mając na uwadze fakt, iż całość działań zaplanowanych do realizacji w programie ma mieć bezpośrednie przełożenie na zapewnienie wzrostu gospodarczego oraz konkurencyjności (w tym innowacyjności) polskiej gospodarki, minister właściwy ds. gospodarki (obecnie Minister Rozwoju, Pracy i Technologii) powinien pełnić w systemie instytucjonalnym wdrażania Programu, funkcję Instytucji Pośredniczącej. Brak uwzględnienia ministra właściwego ds. gospodarki bezpośrednio w systemie instytucjonalnym wiąże się ze znacznym ryzykiem niespójności działań realizowanych w ww.</p>		<p>ułatwi i uprości wdrażanie Programu.</p> <p>W związku z tym nie jest planowane uwzględnienie w strukturze instytucjonalnej Programu podmiotu, który nie wykonywałby zadań w zakresie wyboru projektów oraz nadzoru nad ich realizacją.</p> <p>Jednocześnie z uwagi na rolę, zadania oraz kompetencję MRPiT w obszarze realizacji polityki innowacyjności i wsparcia przedsiębiorstw możliwe jest zaangażowanie tego resortu w charakterze instytucji wspierającej wdrażanie FENG.</p> <p>Ponadto planuje się, że MRPiT będzie zaangażowane w realizację FENG jako beneficjent projektów pozakonkursowych. Świadczy to zatem o istotnej roli tego ministerstwa w realizacji Programu.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				obszarze na poziomie kraju. Przyjęcie takiego rozwiązania uzasadnia również posiadany przez ministra właściwego ds. gospodarki potencjał doświadczenia w koordynacji i wdrażaniu środków europejskich na poziomie krajowym, w poprzednich perspektywach finansowych.		
27.	MRPIT	5	Propozycja dodania zapisu: Z uwagi na obecne niedopasowanie rosnącego popytu na najnowsze technologie cyfrowe i ich podaży, Program, poza wsparciem doradczym zapewni również wsparcie inwestycyjne dla przedsiębiorstw wdrażających zaawansowane rozwiązania cyfrowe.	Z uwagi na zapisy zawarte na str. 21/22 w tym miejscu powinien pojawić się motyw odnoszący się do inwestycji.	Uwaga uwzględniona	Zapis w programie zostanie uzupełniony jak niżej: Z uwagi na obecne niedopasowanie rosnącego popytu na najnowsze technologie cyfrowe i ich podaży, istotne jest, aby poza wsparciem doradczym zapewnić również wsparcie inwestycyjne dla przedsiębiorstw wdrażających zaawansowane rozwiązania cyfrowe.
28.	MRPIT	19	Oznacza to, że Program kontynuuje koncepcję inteligentnych specjalizacji na poziomie krajowym (zidentyfikowane	Warunek ex-ante mówi o dwóch poziomach (krajowym i regionalnym), należy więc doprecyzować, że w FENG skupiamy się na	Uwaga częściowo uwzględniona	Zaproponowane doprecyzowanie nie zostało uwzględnione w części FENG wskazanej przez MRPiT. Jednocześnie szczegółowy opis spełnienia warunków w zakresie inteligentnej specjalizacji został wskazany w tabeli nr 12 Warunki podstawowe.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			oddolnie priorytety B+R+I) z wykorzystaniem doświadczeń z perspektywy finansowej PO IR 2014-2020	poziomie krajowym.		
29.	MRPIT	19	Wymóg ten nie dotyczy jednak instrumentów finansowych i partnerstw międzynarodowych oraz innych instrumentów będących narzędziami procesu przedsiębiorczego odkrywania umożliwiającego finansowanie obszarów, które mogą się stać potencjalnymi specjalizacjami.	To zdanie sugeruje trochę, że instrumenty w ramach PPO będą dedykowane dla wyłaniających się specjalizacji i nie mają wymogu wpisywania się w KIS, ale: - KISy też są wyłaniane w PPO - są instrumenty PPO, które finansują KISy. Może warto doprecyzować, że instrumentów stricte ukierunkowanych na wyłanianie nowych specjalizacji.	Uwaga częściowo uwzględniona	KIS są wyłaniane i aktualizowane w ramach PPO, a znaczna większość instrumentów służy do przedsiębiorczego odkrywania (w zasadzie cały POIR i cały FENG służy do PPO). Z pewnością, jak wskazane zostało w programie, gros alokacji FENG przeznaczone będzie na finansowanie KIS wskazanych w dokumencie strategicznym (a efekty tego finansowania będą uwzględnione w PPO). Zdanie którego dotyczy uwaga umożliwia jednak finansowanie również obszarów innych niż wskazane w KIS – wtedy, gdy jest to uzasadnione względami rynkowymi (np. wykorzystanie prywatnych pośredników finansowych lub innych oddolnych procesów wyłaniania obszarów priorytetowych) i służy przedsiębiorczemu odkrywaniu, w tym badaniu rynku w poszukiwaniu potencjalnych nowych specjalizacji.
30.	MRPIT	34	Wsparcie oferowane przedsiębiorstwom obejmuje cały proces powstawania innowacji w obszarach inteligentnych specjalizacji , od realizacji prac B+R do	Może warto dodać, że CP1 ukierunkowane jest na inteligentne specjalizacje – nie ma w tabeli o tym żadnej informacji.	Uwaga nieuwzględniona	Przywołane zdanie dotyczy celu szczegółowego 1, w ramach CP1. Z uwagi na fakt, że koncentracja na KIS obowiązuje we wszystkich celach szczegółowych, tj. zarówno 3 i 4 wpisanie ukierunkowania na KIS musiałoby zostać powielone w każdym celu szczegółowym. W celu ograniczenia powtórzeń w

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			wprowadzenia innowacyjnego produktu na rynki zagraniczne.			tekście Programu, zachowany zostanie obecny zapis. Jednocześnie szczegółowe informacje dotyczące spełnienia warunków, w tym w zakresie inteligentnej specjalizacji, znajdują się w tabeli nr 12.
31.	MRPIT	55	Propozycja usunięcia zapisu „w tym centra transferu technologii, parki naukowo-technologiczne” z poniższego tekstu: „Wsparcie w ramach SO1 w 2 Priorytecie jest skierowane głównie do następujących grup: • Organizacje badawcze w tym: uczelnie, instytuty badawcze, instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz, Centrum Łukasiewicz, instytuty PAN, międzynarodowe instytuty naukowe, podmioty prowadzące głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły, • Podmioty zajmujące się transferem technologii, w tym centra transferu technologii, parki naukowo-technologiczne, • Zespoły badawcze, • Indywidualni naukowcy,	Sugerujemy niepodawanie przykładów podmiotów zajmujących się transferem technologii ze względu na proponowane przez MRPiT w zakresie akredytacji Ośrodków Innowacji „odejście” od podejścia podmiotowego (np. parki czy centra transferu technologii) na rzecz weryfikacji przedmiotowej (np. w zakresie funkcjonalności).	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono zmiany w Programie: Wsparcie w ramach SO1 w 2 Priorytecie jest skierowane głównie do następujących grup: <ul style="list-style-type: none"> • Organizacje badawcze, • Podmioty zajmujące się transferem technologii, • Zespoły badawcze, • Indywidualni naukowcy, • Przedsiębiorcy.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			• Przedsiębiorcy.”			
32.	MRPIT	98	Table 12. Enabling conditions	Ze względu na trwające negocjacje z KE zapisy w tabeli mogą ulec zmianie	Uwaga uwzględniona	W projekcie FENG, który zostanie skierowany do akceptacji Rady Ministrów, zostaną zaktualizowane informacje o spełnieniu warunków podstawowych.
33.	MRPIT	100	Business Technology Roadmaps - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości https://smart.gov.pl	Usunięto „w publikacji” i wskazano odnośnik	Uwaga uwzględniona	Zaproponowane zmiany zostaną wprowadzone w tekście FENG.
34.	MRPIT	104	Gotowość Ośrodków Innowacji do wspierania inteligentnej specjalizacji - Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii/Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości https://smart.gov.pl	Usunięto „w publikacji” i wskazano odnośnik	Uwaga uwzględniona	Zaproponowane zmiany zostaną wprowadzone w tekście FENG.
35.	MEiN	5	Dodanie w akapicie czwartym rozpoczynającym się od wyrazów: „ <i>Dokument „Polityka dla rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce (...)</i> ”, zdania w następującym brzmieniu: Także „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030” wskazuje cyfryzację jako jedno z kluczowych	„Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030” jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów (część ogólna – uchwała 12/2019, część szczegółowa – uchwała 195/2020) i wyznacza ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia	Uwaga nieuwzględniona	Ten akapit diagnozy - wyzwań związanych z cyfryzacją, przemysłem 4.0 – odnoszący się do dokumentu „Polityka dla rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce” dot. szans związanych z rozwojem w Polsce gospodarki opartej na danych – ma za zadanie tylko zaakcentować zmianę zasad tego rozwoju – nie odnosi się bezpośrednio do konieczności podnoszenia kompetencji cyfrowych Polaków - filar AI i Społeczeństwo tej polityki, dlatego dodanie w tym akapicie jeszcze wzmianki o

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			wyzwań i zawiera wiele działań odnoszących się do powyższego obszaru.	kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.		ZSU 2030 byłyby niespójne. Jednocześnie o konieczności działań dot. wzmocnienia popytu na kompetencje cyfrowe wśród przedsiębiorców jest mowa w akapicie wyżej tej części diagnozy, natomiast zgodnie z Państwa sugestią z uwagi-pozycja 37 tabeli, odniesiemy się do ZSU w części diagnozy dot. zasobów kadrowych polskiej gospodarki z uwzględnieniem sektora B+R.
36.	MEiN	12	Dodanie w akapicie drugim, po zdaniu: <i>„Kluczowe zatem jest dbanie o dostosowanie kompetencji przyszłych pracowników do rzeczywistych potrzeb firm z sektora ICT już na etapie kształcenia w szkołach średnich.”</i> , zdania w następującym brzmieniu: <i>Wsparcie pracowników w rozwijaniu umiejętności zostało podkreślone w części szczegółowej „Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030” (Obszar oddziaływania V. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy).</i>	„Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030” jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów (część ogólna – uchwała 12/2019, część szczegółowa – uchwała 195/2020) i wyznacza ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.	Uwaga uwzględniona	Zgodnie z Państwa sugestią akapit diagnozy - Zasoby kadrowe polskiej gospodarki z uwzględnieniem sektora B+R – zostanie przeformułowany - żeby zamieścić także w diagnozie wnioski wynikające z ZSU (taka była także sugestia KE) – w tym przypadku w kontekście rozwoju umiejętności/kompetencji w miejscu pracy w następujący sposób: <i>Kluczowe zatem jest wsparcie pracowników w rozwijaniu umiejętności – co zostało podkreślone w części szczegółowej „Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030” (Obszar oddziaływania V. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy), a także dbanie o dostosowanie kompetencji przyszłych pracowników do rzeczywistych potrzeb firm z sektora ICT już na etapie kształcenia w szkołach średnich.</i>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
37.	MEiN		Wskazanie <i>explicite</i> federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki wśród organizacji badawczych, do których skierowane jest wsparcie w ramach SO1 ("rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii") w 2. Priorytecie ("Środowisko sprzyjające innowacjom").	Federacje są wskazane w art. 7 ust. 1 ustawy - <i>Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce</i> jako jedna z kategorii podmiotów sytemu szkolnictwa wyższego i nauki. Wskazanie <i>explicite</i> federacji w katalogu otwartym jest uzasadnione w kontekście dokumentu KE "Country Specific Recommendations Poland" za lata 2019 i 2020 (omawianym w projekcie FENG), w którym wskazano rozdrobnienie sektora badań naukowych jako jedną z przeszkód w rozwoju nowoczesnej gospodarki. Federacje stanowią jedno z narzędzi przeciwdziałania rozproszeniu potencjału naukowego – wsparcie finansowe dla federacji sprzyja konsolidacji potencjału.	Uwaga uwzględniona częściowo	Program zostanie uzupełniony o informację ogólną, iż głównymi odbiorcami wsparcia w ramach Programu są przedsiębiorcy oraz organizacje badawcze, w rozumieniu przepisów dotyczących pomocy państwa. Za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą, oferujący towary lub usługi na rynku za opłatą, bez względu na jego formę prawną. Za organizację badawczą uważa się podmiot niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy.
38.	PARP	20	„...Doświadczenia z POIR, w szczególności z wdrażania projektów tzw. „Szybkiej ścieżki”, będą bazą do budowy projektów	W opinii PARP wyszczególnienie tylko „szybkiej ścieżki” jako przykładu dobrej praktyki jest zawężające wobec koncepcji modułów w pierwszej osi FENG.	Uwaga częściowo uwzględniona	W Programie wskazano, że doświadczenia instrumentu <i>Szybka ścieżka</i> stanowić będą bazę projektów w 1. Priorytecie ze względu na obligatoryjny charakter modułu badawczo-rozwojowego.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>w priorytecie 1. FENG...”</p> <p>Na str. 17 dokumentu jest mowa o wykorzystaniu doświadczeń obu instytucji (PARP i NCBR). Wnioskujemy zatem o uzupełnienie zdania na str. 20, ponieważ wiedza i doświadczenie obu instytucji będą wykorzystywane przy konstrukcji i wdrażaniu osi 1. Propozycja uzupełnienia na czerwono.</p> <p>„...Doświadczenia z POIR, w szczególności z wdrażania projektów tzw. „Szybkiej ścieżki” oraz projektów innowacyjnych dotyczących wdrożeń wyników prac b+r będą bazą do budowy projektów w priorytecie 1. FENG...”</p>	<p>Większość zaproponowanych modułów była realizowana przez PARP w ramach poszczególnych działań w PO IR, co uzasadnia sięgnięcie po doświadczenie Agencji i jej obecność jako IP w pierwszej osi FENG.</p>		<p>Doświadczenia PARP związane z realizacją projektów dot. wdrożeń wyników prac B+R zostaną uwzględnione w kolejnym zdaniu, wskazującym na możliwe rozszerzenia zakresu projektu.</p> <p>Przedmiotowe zdanie zostanie zmienione na: Dobrym przykładem wsparcia projektów badawczo-rozwojowych w POIR było działanie „Szybka Ścieżka”. Doświadczenia te będą bazą do budowy projektów w priorytecie 1 FENG, w którym moduł badawczo-rozwojowy stanowi obligatoryjny element projektu. Projekty będą mogły uwzględniać rozszerzenie o kolejne etapy procesu innowacyjnego, jak wdrożenia wyników prac B+R oraz inwestycje związane z zieloną i cyfrową transformacją.”</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
39.	PARP	69	Opis projektu inno_LAB – pierwszy myślnik dotyczący działań w zakresie inteligentnych specjalizacji , w naszej opinii powinien się znaleźć w projekcie dot. Krajowej Inteligentnej Specjalizacji”	Takie działania są bardziej uzasadnione i wystarczające w projekcie dot. KIS.	Uwaga częściowo uwzględniona	Opis programu zostanie przeformułowany poprzez przeniesienie tej części do opisu dot. współpracy międzynarodowej..
40.	PARP	72	Zastanowiło nas wyszczególnienie, od razu po klastrach, organizacji badawczych jako podmiotów do których jest kierowane wsparcie. Identyfikujemy wsparcie dla tych jednostek w ramach projektów pozakonkursowych oraz jako członków konsorcjów w konsorcjach IOB/członków klastra. Czy przewidywane jest ponadto dedykowane wsparcie dla tych podmiotów i jakiego typu?		Uwaga nieuwzględniona	Zasady wsparcia dedykowanego organizacjom badawczym zostały wskazane w projekcie FENG, organizacje badawcze to ważna, obok przedsiębiorców, grupa beneficjentów programu.
41.	PARP	43	Moduł - Cyfryzacja „...Wsparcie przeznaczone	Proponujemy uwzględnienie zapisu na czerwono module Cyfryzacja ponieważ tematyka	Uwaga nieuwzględniona	Zadaniem Modułu Cyfryzacja jest m.in. umożliwienie przedsiębiorcom realizacji projektów, które przybliżą ich działalność gospodarczą do działalności zgodnej z

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			będzie również na rozwój działalności gospodarczej zgodnej z koncepcją Przemysłu 4.0 oraz na podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach	Przemysłu 4.0 pojawia się na str. 21 i 33 i powinna się konsekwentnie pojawić w module cyfrowym.		koncepcją Przemysłu 4.0. Możliwe jest, zatem wsparcie inwestycji będących etapem w drodze do osiągnięcia zgodności z Przemysłem 4.0. Z uwagi na zapewnienie wsparcia dla szerokiego katalogu możliwych typów projektów, zapis pozostanie niezmienny.
42.	PARP	41-43	Moduł Ochrona wł. Intelektualnej – na s. 41 jest to wymieniony jako odrębny niż Internacjonalizacja bullet, czyli jakby osobny moduł. Z kolei na s. 43 ten temat jest już włączony do Internacjonalizacji. Najlepiej byłoby konsekwentnie to wyodrębnić.		Uwaga uwzględniona częściowo	Zastąpienie fragmentu: „Kompleksowe projekty odpowiadają potrzebom przedsiębiorców z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> • prac B+R, • rozwoju infrastruktury B+R, • wdrożeń wyników badań, • internacjonalizacji rozumianej jako finansowanie wydatków związanych z promocją zagraniczną i dotyczących m.in.: komercjalizacji wyników prac B+R zagranicą, udziału w międzynarodowych łańcuchach dostaw, udziału w globalnym rynku zamówień publicznych oraz współpracy międzynarodowej, • zapewnieniu usług w obszarze uzyskania i realizacji ochrony praw własności intelektualnej, w tym w szczególności własności przemysłowej, • rozwoju kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, • cyfryzacji przedsiębiorstw,

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
						<ul style="list-style-type: none"> • „zazieleniania” przedsiębiorstw” <p>Następującym zapisem: Kompleksowe projekty odpowiadają potrzebom przedsiębiorców z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prac B+R, • rozwoju infrastruktury B+R, • wdrożeń wyników badań, • internacjonalizacji i współpracy międzynarodowej • rozwoju kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, • cyfryzacji przedsiębiorstw, • „zazieleniania” przedsiębiorstw” <p>Uzyskanie ochrony praw własności przemysłowej poza Polską lub ich obrona znajduje się w module internacjonalizacja i współpraca międzynarodowa.</p>
43.	MRiRW	Uwaga ogólna	Należy doprecyzować jaką definicję przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy przyjmuje się w FENG.	Na gruncie art. 431 k.c. rolnik indywidualny prowadzący we własnym imieniu działalność wytwórczą w zakresie upraw o wcześniej wymienionych cechach działalności gospodarczej, a więc także działający bez zamiaru osiągnięcia zysku, jest przedsiębiorcą w znaczeniu użytym w tym przepisie. Intencją MRiRW jest, aby rolnicy indywidualni oraz zrzeszeni w	Uwaga uwzględniona częściowo	Program zostanie uzupełniony o informację ogólną, iż głównymi odbiorcami wsparcia w ramach Programu są przedsiębiorcy oraz organizacje badawcze, w rozumieniu przepisów dotyczących pomocy państwa. Za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą, oferujący towary lub usługi na rynku za opłatą, bez względu na jego formę prawną. Za organizację badawczą uważa się podmiot niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
				spółdzielniach rolniczych i innych formach współpracy nie byli wykluczeni jako beneficjenci wsparcia FENG.		badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy.
44.	MRiRW	20	W ostatnim akapicie w drugim wierszu proponuje się po „w przedsiębiorstwach” dodać „podmiotach zrzeszających uczestników rynku”	Często małe i średnie przedsiębiorstwa mają zbyt mały potencjał do samodzielnego prowadzenia działań w obszarze B+R+I. Podmioty zrzeszające ww. uczestników mogą pełnić bardzo ważną rolę ich aktywizacji oraz koordynować ich działania.	Uwaga uwzględniona częściowo	Uzasadnienie jak w poz. 43.
45.	MRiRW	21	Zgodnie z polityką UE, w szczególności Europejskim Zielonym Ładem oraz CSR 2019 i 2020 dla Polski, a także zgodnie z priorytetami wskazanymi w Strategii Produktywności, w Programie położony jest również nacisk na transformację cyfrową, zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich.	Transformacja cyfrowa w dużym stopniu dotyczy obszarów wiejskich z punktu widzenia geograficznego, jak również sektora rolno-spożywczego i innowacji w nim obecnych i pożądanym.	Uwaga nieuwzględniona	<p>W tekście dot. <i>Wyzwań związanych z cyfryzacją, Przemysłem 4.0</i> nie wskazano odniesienia do zasięgu terytorialnego planowanych interwencji, dlatego też nie ma konieczności precyzowania, iż wsparcie będzie dotyczyło zarówno terenów miejskich, jak i wiejskich. FENG nie wskazuje na żadne ograniczenia geograficzne, gdyż obejmuje swoim zasięgiem teren całego kraju.</p> <p>Wsparcie kierowane jest do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, bez względu na sektor, w którym działają. Tym samym sektor rolno-spożywczy nie jest wykluczony z możliwości ubiegania się o wsparcie. Jedynym ograniczeniem jest konieczność wpisywania się projektu w Krajową</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
						Inteligentną Specjalizację.
46.	MRiRW	29	<p>„Program FENG oferuje wsparcie z uwzględnieniem wymagań właściwych dla celu polityki 1, określonych na poziomie unijnym. Z uwagi na zakres warunkowości dla tego celu polityki, finansowane projekty muszą być zgodne z jedną z krajowych inteligentnych specjalizacji. ~~Możliwość zapewnienia komplementarności FENG z PSWPR uwarunkowana jest zatem od tego, czy wśród inteligentnych specjalizacji zostaną uwzględnione specjalizacje istotne dla rozwoju rolnictwa, rybactwa, rybołówstwa oraz rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.~~”</p> <p>Program FENG ma charakter horyzontalny, co oznacza że nie zostały wyodrębnione w nim instrumenty wsparcia dedykowane określonym sektorom lub branżom gospodarki. <i>Program będzie realizowany na</i></p>	<p>RIS i KIS wskazywane na poziomie kraju i regionów odnoszą się również do bezpieczeństwa żywności i bezpieczeństwa żywnościowego. Z drugiej strony zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa OSI SOR 2030 dot. małych miast i obszarów wiejskich mają być obligatoryjnie włączane do wsparcia w ramach programów realizujących Umowę Partnerstwa.</p>	Uwaga uwzględniona	<p>Zaproponowane zmiany zostaną wprowadzone w tekście FENG:</p> <p>Program FENG oferuje wsparcie z uwzględnieniem wymagań właściwych dla celu polityki 1, określonych na poziomie unijnym. Z uwagi na zakres warunkowości dla tego celu polityki, finansowane projekty muszą być zgodne z jedną z krajowych inteligentnych specjalizacji. Program FENG ma charakter horyzontalny, co oznacza że nie zostały wyodrębnione w nim instrumenty wsparcia dedykowane określonym sektorom lub branżom gospodarki. Program będzie realizowany na obszarze całego kraju. Kryteria wsparcia, jakie będą stosowane w ocenie projektów, mogą odnosić się do lokalizacji projektu lub wnioskodawcy. W ramach FENG możliwe będzie wsparcie projektów realizowanych na obszarach wiejskich.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p><u>obszarze całego kraju, a jego wsparcie obejmie również podmioty z sektora rolnospożywczego.</u> Kryteria wsparcia, jakie będą stosowane w ocenie projektów, nie będą odnosiły <u>moga odnosić</u> się do lokalizacji projektu lub wnioskodawcy. Podmioty planujące realizację projektów na obszarach wiejskich będą mogły aplikować o wsparcie ze środków FENG na identycznych zasadach, jak inne podmioty. Oznacza to, iż w W ramach FENG możliwe będzie wsparcie projektów realizowanych na obszarach wiejskich.</p>			
47.	MRiRW	30	(...) w innych przypadkach (np. w przypadku instytutów badawczych nadzorowanych przez MRiRW, które nie uzyskały wsparcia w ramach KPO) domyślnym źródłem finansowania będzie FENG.	W przedmiotowej dokumentacji szczególny nacisk został położony na SBŁ oraz PMIB, natomiast pozostałe instytuty badawcze zostały niejako pominięte bądź zbyt słabo zaakcentowane.	Uwaga uwzględniona częściowo	W zakresie Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej uwaga nie została uwzględniona. Map[a] jest narzędziem, które ma administracji i środowisku naukowemu ułatwić rozwój najlepszych laboratoriów, odpowiednio ukierunkować wsparcie oraz zapobiegać powielaniu podobnych infrastruktur. Polska Mapa Infrastruktury Badawczej jest wynikiem konkursu, mającego na celu wyłonienie najlepszych projektów, skupiających wokół siebie najlepszych badaczy oraz

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
						<p>innowacyjne przedsiębiorstwa. Ma to umożliwić rozwój gospodarczy oraz wzrost kapitału społecznego kraju.</p> <p>Jednym z projektów na PMIB jest projekt Centrum Innowacyjnych i Zrównoważonych Technologii Ogrodniczych, realizowany przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, podległy MRIRW.</p> <p>Natomiast uwaga dotycząca infrastruktury technologicznej Centrów Kompetencji została uwzględniona. W programie FENG wprowadzono zmianę stanowiącą, że Centra Kompetencji będą mogły być tworzone „w szczególności” przez instytuty SBŁ. Tym samym inne podmioty nie są wykluczone z otrzymania wsparcia.</p> <p>W tym kontekście należy też zauważyć, że wsparcie Centrów kompetencji plasuje się w obszarze wsparcia infrastruktury organizacji badawczych. Do FENG wprowadzono przy tym uzupełnienie – szeroką definicję organizacji badawczej, która może mieć zastosowanie również do instytutów badawczych. Zgodnie z tą definicją, za organizację badawczą uważa się podmiot niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
						rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy.
48.	MRiRW	27	W trzecim akapicie proponuje się po „kompetencji i potencjału klastrów” dodać „podmiotach zrzeszających uczestników rynku”	Często małe i średnie przedsiębiorstwa mają zbyt mały potencjał do samodzielnego prowadzenia działań w obszarze B+R+I. Podmioty zrzeszające ww. uczestników mogą pełnić bardzo ważną rolę ich aktywizacji oraz koordynować ich działania.	Uwaga nieuwzględniona	W opisie komplementarności FENG z innymi programami, w odniesieniu do wsparcia w obszarze umiejętności oraz kompetencji, podano przykład planowanej interwencji FENG w zakresie rozwoju potencjału klastrów i OI. Wprowadzenie odniesienia do podmiotów zrzeszających uczestników rynku zaburzyłoby intencję wprowadzonego do tekstu przykładu, odnosząc się do szerszej oraz mniej precyzyjnie zdefiniowanej grupy podmiotów.
49.	MRiRW	61	Ochrona własności intelektualnej – działania mające na celu zwiększenie praktycznych umiejętności przedsiębiorców i rolników w zakresie wykorzystania ochrony własności intelektualnej, w tym przemysłowej oraz możliwości czerpania korzyści z tej ochrony.	Pomysłodawcą oraz kreatorem rozwiązań innowacyjnych mogą być nie tylko przedsiębiorcy, ale również rolnicy.	Uwaga częściowo uwzględniona	Stanowisko związane z opinią do uwagi nr 43
50.	MRiRW	64	Ponadto, realizowane są projekty pozakonkursowe administracji publicznej oraz instrumenty finansowe skierowane do: - przedsiębiorstw, - organizacji badawczych,	Pomysłodawcą oraz kreatorem rozwiązań innowacyjnych mogą być nie tylko przedsiębiorcy, ale również rolnicy.	Uwaga częściowo uwzględniona	j.w. Poza tym program zostanie zmieniony w brzmieniu: Ponadto, realizowane są projekty pozakonkursowe administracji publicznej

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			- naukowców i studentów, rolników, - instytucji otoczenia biznesu, - partnerów społeczno-gospodarczych.			oraz instrumenty finansowe.
51.	MRiRW	71	W związku z czym realizowany jest nowy model wsparcia klastrów zakładający: □ wsparcie potencjału rozwojowego klastrów - obejmuje wzmocnienie zasobów ludzkich i infrastrukturalnych, testowanie nowych usług, budowę platform oraz umiędzynarodowienie. Wsparcie dostosowane jest do poziomu rozwoju klastra i powiązane jest z wdrażaniem nowych usług przez klastry dla firm. □ rozwój gospodarki w oparciu o klastry - w priorytetowych obszarach tematycznych, tj. np. cyfryzacja, dostosowanie do potrzeb Przemysłu 4.0, gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ), gospodarka niskoemisyjna, <u>rolnictwo 4.0., żywność</u>	W ramach prac nad KPO podjęta została decyzja, że wsparcie klastrów rolniczych będzie umiejscowione w programach współfinansowanych ze środków polityki spójności (zamiast w KPO).	Uwaga nieuwzględniona	FENG nie uzależnia wsparcia od branży, czy też dziedziny, której dotyczy działalność klastra, poza koniecznością wpisywania się dofinansowanych projektów w KIS. Wskazuje natomiast strumień środków (kraj/region) kierowanych na wsparcie klastrów, w zależności od stopnia ich rozwoju. Szczegółowe kryteria związane z kategoryzacją klastrów względem ich dojrzałości będą zawarte w dokumentacji konkursowej.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<i>funkcjonalna</i> , edukacja, promocja gospodarcza, sieciowanie, budowa platform.			
52.	MRiRW	72	Ponadto, projekty pozakonkursowe administracji publicznej w ramach SO4 skierowane są do: - przedsiębiorstw, - <i>organizacji zrzeszających producentów rolnych, spółdzielni rolniczych, rynków hurtowych rolno-spożywczych</i> , - organizacji badawczych, - instytucji otoczenia biznesu, - partnerów społeczno-gospodarczych, - regionów.	W ramach prac nad KPO podjęta została decyzja, że wsparcie klastrów rolniczych będzie umiejscowione w programach współfinansowanych ze środków polityki spójności (zamiast w KPO).	Uwaga nieuwzględniona	Wskazany fragment FENG odnosi się do odbiorców ostatecznych projektów pozakonkursowych realizowanych w ramach SO4 2 priorytetu. W ramach tych instrumentów nie przewiduje się bezpośredniego wsparcia dla klastrów. Poza tym program zostanie zmieniony w brzmieniu: Ponadto, realizowane są projekty pozakonkursowe administracji publicznej.
53.	MKiDN	3	W dokumencie został pominięty potencjał sektorów kultury i kreatywnych, które stanowią istotny czynnik dynamizacji rozwoju społeczno – gospodarczego Polski. <i>(uzupełnienia w tabeli zostały oznaczone</i>	W Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030, w celu szczegółowym 3 - Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne, wyróżniono trzy zasadnicze priorytety: Priorytet 3.1. Wzrost udziału	Uwaga uwzględniona	W tekście FENG zostaną uwzględnione odniesienia do <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (dalej SRKS)</i> . W tekście FENG zostanie wprowadzony krótszy opis dot. SRKS, który nie będzie obejmował informacji o warunkach umożliwiających zbudowanie sprawnie funkcjonującego ekosystemu sektorów kreatywnych.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p><i>pogrubieniem)</i> Propozycja uzupełnienia (po akapicie dotyczącym Strategii Produktywności): Drugą strategią, której jednym z celów jest wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz potencjału przedsiębiorstw na rzecz nowoczesnej gospodarki jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (dalej SRKS). Planowane w ramach SRKS instrumenty mają dwojaki charakter. Z jednej strony są to działania ukierunkowane na redukowanie deficytów i wykorzystanie potencjałów w obszarach społeczeństwa obywatelskiego oraz uczestnictwa w kulturze, z drugiej zaś polegają na stymulowaniu rozwoju gospodarczo-kulturalnego przez wzrost efektywności funkcjonowania polskich branż</p>	<p>sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju, Priorytet 3.2. Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych, Priorytet 3.3. Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.</p>		<p>Wskazany fragment zawiera zbyt szczegółowe informacje.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			kreatywnych. Stworzenie w Polsce warunków umożliwiających zbudowanie sprawnie funkcjonującego ekosystemu sektorów kreatywnych jest możliwe poprzez wspieranie zadań przyczyniających się do pobudzenia innowacyjności poprzez rozwój interdyscyplinarności i wsparcie działań łączących potencjał i zasoby wielu dziedzin, m.in. sztuki, kultury, technologii, nauki i biznesu.			
54.	MKiDN	5	Propozycja uzupełnienia: „Ważnym elementem będzie również upowszechnienie rozwiązań cyfrowych oraz wzmocnienie popytu na kompetencje cyfrowe wśród przedsiębiorców. Zasadnym kierunkiem działań jest wsparcie rozwoju przemysłów kreatywnych	Ekonomiczne znaczenie przemysłów kultury i kreatywnych sukcesywnie rośnie na świecie od lat. Ich polscy przedstawiciele mają już na koncie szereg sukcesów, jednak w kontekście postępującej cyfryzacji i rozwoju przemysłu 4.0 wsparcie tej gałęzi gospodarki należy uznać za wskazane.	Uwaga nieuwzględniona	W Programie FENG nie zostało sprecyzowane, do jakich sektorów kierowane będzie wsparcie związane z cyfryzacją, gdyż jedynym priorytetem jest spójność projektu z KIS. Mając na uwadze, iż <i>inteligentne technologie kreacyjne</i> zostały uwzględnione w Krajowej Inteligentnej Specjalizacji, należy przyjąć, iż przemysły kreatywne również będą mogły uzyskać wsparcie na rozwój cyfrowy w ramach FENG.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			i kultury, które już dziś łączą w sobie sferę biznesu i sztuki, wykorzystując niejednokrotnie najnowsze technologie cyfrowe. Rozwój branży wzornictwa przemysłowego, gier wideo czy produkcji audiowizualnych w wymiernym stopniu może przyczynić się do cyfryzacji gospodarki i pobudzenia innowacyjności.”			
55.	MKiDN	10	Propozycja uzupełnienia: Dostęp do finansowania działalności B+R+I przedsiębiorstw W gronie MSP szczególnie istotne są innowacyjne spółki na wczesnych etapach rozwoju, tj. start-upy (spółki na etapie prac nad opracowaniem innowacyjnego, kreatywnego produktu/usługi oraz założeń modelu biznesowego) oraz scale-upy (spółki mające za sobą początkowy etap tworzenia innowacyjnego	Zgodnie z uzasadnieniami w pkt.1 i 2.	Uwaga uwzględniona częściowo	W tekście FENG zostaną uwzględnione niektóre z uzupełnień zaproponowanych przez MKiDN. Uzupełnione zostanie zdanie wskazujące, iż działalność szybko rosnących spółek wpływa pozytywnie na wzrost produktywności oraz innowacyjności, a także kreatywności, rozwoju nowych technologii w różnych segmentach gospodarki. Pozostałe propozycje uzupełnień nie zostały uwzględnione. Jednocześnie należy podkreślić, że przemysł kreatywny jest uwzględniony na liście Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (KIS). Zasady dotyczące

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>produktu/usługi, umacniające swoją pozycję na rynku, których celem jest dalszy rozwój i ekspansja). Chociaż większość z tego rodzaju przedsięwzięć nie odnosi sukcesu, to są wśród nich takie, które w stosunkowo krótkim czasie przekształcają się w korporacje transnarodowe o wielomilionowych przychodach. Szybko rosnące spółki odgrywają ważną rolę w tworzeniu nowych, wysokiej jakości miejsc pracy, a ich działalność wpływa pozytywnie na wzrost produktywności oraz innowacyjności, kreatywności, rozwoju nowych technologii w różnych segmentach gospodarki. Dlatego też potrzebna jest dalsza konsekwentna budowa ekosystemu start-upowego w Polsce. W szczególności należy zadbać o komercjalizację pomysłów wywodzących się z uczelni i popularyzację przedsiębiorczości wśród</p>			<p>warunków podstawowych dla celu polityki 1. (z którego w większości będzie finansowany FENG) powodują, że preferowane do wsparcia będą projekty dotyczące specjalizacji wskazanych w KIS. Oznacza to, iż projekty dotyczące technologii i przemysłów kreatywnych będą mogły być finansowane w ramach FENG.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>absolwentów uczelni. Istotne dla rozwoju młodych, innowacyjnych przedsiębiorstw są działania mające na celu wzmocnienie rynku venture capital (VC), którego rolą jest finansowanie i wspieranie rozwoju innowacyjnych, ale i obarczonych ponadprzeciętnym ryzykiem spółek oraz projektów sektorów kreatywnych i nowych technologii. Zgodnie z European Innovation Scoreboard 2021 Polska pod względem rozwoju rynku VC znajduje się nadal w grupie wschodzących innowatorów, choć w ostatnich latach nastąpił zauważalny postęp w tej dziedzinie, na co duży wpływ miały środki unijne z perspektywy 2007-2013 oraz 2014-2020. Biorąc pod uwagę, iż rozwój sektora VC jest procesem wieloletnim, w dalszym ciągu niezbędna jest interwencja publiczna w</p>			

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			tym obszarze.			
56.	MKiDN	13	<p>Uwarunkowania na poziomie krajowym (diagnoza) Propozycja uzupełnienia po podrozdziale „Poziom innowacyjności polskich przedsiębiorstw”: Potencjał sektorów kultury i kreatywnych Sektory kultury i kreatywne (SKK) stanowią istotny czynnik dynamizacji rozwoju społeczno-gospodarczego Polski i pobudzania innowacyjności. W ostatnich latach, według danych GUS, rośnie liczba przedsiębiorstw, których działalność zaliczana jest do przemysłów kultury i kreatywnych. W 2019 r. osiągnęła poziom 121,5 tys. podmiotów działających w różnych dziedzinach szeroko rozumianej kultury. O 3,6 % wzrosła liczba podmiotów zaliczanych do</p>	Zgodnie z uzasadnieniami w pkt.1 i 2.	Uwaga uwzględniona	Proponowany opis zostanie w skróconej wersji uwzględniony w projekcie FENG w części dot. diagnozy.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>przemysłów kultury i kreatywnych w porównaniu z 2018 r. Wielkość polskich SKK, w zależności od metodologii badawczej, szacuje się od 21,8 mld zł do 30 mld zł wartości dodanej, co stanowi ok. 2% wartości dodanej wytwarzanej przez wszystkie przedsiębiorstwa niefinansowe. Wartość dodana dla gospodarki wytworzona w małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach SKK była wyższa od średniej wartości dodanej wytwarzanej przez przedsiębiorstwa niefinansowe w odpowiednich klasach ogółem. Przedsiębiorstwa SKK, ze względu na swoją specyfikę, nie powinny być postrzegane jak typowe przedsiębiorstwa gospodarcze. Wytwarzane w nich produkty i usługi są</p>			

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>projektowane i produkowane w znacznym stopniu przez osoby z wykształceniem artystycznym, powstają w oparciu o własność intelektualną, a ich innowacyjny, kreatywny i artystyczny charakter utrudnia oszacowanie ryzyka inwestycyjnego w znacznie większym stopniu, niż ma to miejsce w przypadku działalności innego rodzaju podmiotów gospodarczych.</p> <p>Najważniejsze wyzwania i bariery rozwojowe dla SKK można podzielić na trzy zasadnicze grupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak odpowiedniego ekosystemu wsparcia. • Brak odpowiednich zasobów kadrowych dla rozwoju SKK i ich profesjonalizacji. • Niski poziom zrozumienia potencjału i znaczenia branż kreatywnych dla rozwoju społeczeństwa i gospodarki kraju. 			

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
57.	MKiDN	21	<p>Propozycja uzupełnienia: Wyzwania związane z Europejskim Zielonym Ładem</p> <p>Do działań tego rodzaju należeć będą również ścieżki „zielone” w instrumentach finansowych czy mieszanych, a także projekty, w których państwo występuje jako inteligentny zamawiający, określający zapotrzebowanie na technologie oraz projekty kreatywne o parametrach pożądanym m. in. z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju. Z kolei działaniem horyzontalnym będzie zastosowanie w ocenie wszystkich projektów w Programie zasady do no significant harm. Takie podejście sprzyjać będzie zarówno wprowadzeniu na rynek wielu nowych rozwiązań korzystnych dla środowiska, ale także zwiększeniu świadomości przedsiębiorców na temat możliwości ograniczenia wpływu ich działalności na środowisko i klimat.</p>	Zgodnie z uzasadnieniami w pkt.1 i 2.	Uwaga nieuwzględniona	<p>Tematyka instrumentu dot. innowacyjnych zamówień zostanie dookreślona na etapie dokumentacji projektowej. Jednocześnie należy podkreślić, że przemysł kreatywny jest uwzględniony na liście Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (KIS). Zasady dotyczące warunków podstawowych dla celu polityki 1. (z którego w większości będzie finansowany FENG) powodują, że preferowane do wsparcia będą projekty dotyczące specjalizacji wskazanych w KIS. Oznacza to, iż projekty dotyczące technologii i przemysłów kreatywnych będą mogły być finansowane w ramach FENG</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
58.	MKiDN	41	<p>Propozycja uzupełnienia: „Kompleksowe projekty odpowiadają potrzebom przedsiębiorców z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prac B+R, • rozwoju infrastruktury B+R, • wdrożeń wyników badań i prototypowania, • internacjonalizacji rozumianej jako finansowanie wydatków związanych z promocją zagraniczną i dotyczących m.in.: komercjalizacji wyników prac B+R zagranicą, udziału w międzynarodowych łańcuchach dostaw, udziału w globalnym rynku zamówień publicznych oraz współpracy międzynarodowej, • zapewnieniu usług w obszarze uzyskania i realizacji ochrony praw własności intelektualnej, w tym w szczególności własności przemysłowej, • rozwoju kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, • cyfryzacji przedsiębiorstw, 	Zgodnie z uzasadnieniami w pkt.1 i 2.	Uwaga nieuwzględniona	<p>Przedmiotowy fragment programu wskazuje moduły, z których będzie mógł składać się kompleksowy projekt realizowany w ramach 1 priorytetu. Planuje się, iż w ramach modułu B+R firmy będą mogły uzyskać finansowanie na wszystkie lub wybrane elementy procesu badawczego – od badań przemysłowych, przez prace rozwojowe, w tym tworzenie demonstratorów/prototypów oraz ich testowanie go, również z zaangażowaniem odbiorców ostatecznych. Moduł wdrożenia będzie zaś uwzględniał działania związane z wdrażaniem wyników prac B+R do działalności firm, w tym np. uruchomieniem produkcji na podstawie opracowanych prototypów.</p> <p>W konsekwencji prototypowanie może występować w ramach modułu prac B+R, a nie modułu wdrożenia.</p> <p>Jednocześnie należy podkreślić, że realizacja przedmiotowych modułów ma przyczynić się do budowy, rozwoju i wykorzystywania w działalności gospodarczej potencjału kreatywnego oraz innowacyjnego firm. Przy czym każdy z modułów będzie oferował możliwość pokrycia innych potrzeb w tym zakresie (B+R, kompetencji, inwestycji, itd.), a całość powinna przyczynić się do budowy potencjału innowacyjnego beneficjenta projektu. Z tego powodu odrzucona zostaje propozycja uzupełnienia opisu o moduł budowania potencjału kreatywnego i innowacyjnego przedsiębiorstw.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<ul style="list-style-type: none"> • „zazieleniania” przedsiębiorstw. • budowania potencjału kreatywnego i innowacyjnego przedsiębiorstw. 			
59.	MKiDN	42	<p>Propozycja uzupełnienia: „Moduł - B+R” W ramach tego modułu, Wnioskodawca może uzyskać finansowanie na wszystkie lub wybrane elementy procesu badawczego, kreatywnego i prototypowania – od badań przemysłowych, przez prace rozwojowe, w tym tworzenie demonstratora/prototypu, testowanie go (również z zaangażowaniem odbiorców ostatecznych). (..”</p>	Zgodnie z uzasadnieniami w pkt.1 i 2.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na zapewnienie poprawności stylistycznej tekstu, proponowane uzupełnienie nie zostaje uwzględnione. Obecny tekst wskazuje w sposób jednoznaczny na to, że proces badawczy może służyć np. tworzeniu prototypu i testowanie go. Oznacza to zatem, że proces badawczy jest procesem kreatywnym, w którym może odbywać się prototypowanie. W związku z tym ewentualne uwzględnienie propozycji spowodowałoby powielenie opisu i dwukrotne wskazanie możliwości prototypowania.
60.	MKiDN	54	<p>Propozycja uzupełnienia: Innowacyjne zamówienia publiczne - projekty wykorzystujące nowe sposoby finansowania przedsięwzięć badawczo-rozwojowych lub prototypowych w formule problem-driven research (z wykorzystaniem</p>	Zgodnie z uzasadnieniami w pkt.1 i 2.	Uwaga nieuwzględniona	Prototypy mogą być realizowane w ramach innowacyjnych zamówień publicznych (w dotychczas przeprowadzonych zamówieniach tak najczęściej było), jest to element projektu B+R – nie wyróżniamy żadnego z elementów, zatem nie wskazujemy również tworzenia prototypu jako odrębnego zadania. Niemniej jednak potwierdzamy możliwość objęcia

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			trybu partnerstwa innowacyjnego oraz zamówień przedkomercyjnych). (...) Rola tych konkursów, oprócz zebrania najlepszych pomysłów technologicznych i kreatywnych , jest popularyzacja innowacji. Formuły zarówno zamówień innowacyjnych, jak i wielkich wyzwań są adekwatne szczególnie dla zaadresowania nowych zadań i problemów w obszarze związanym ze zrównoważonym rozwojem, zazielenianiem przedsiębiorstw, gospodarką o obiegu zamkniętym, niskoemisyjnością i polityką energetyczną.			zamówieniem także prototypów. W związku z limitami liczby znaków nie ma również możliwości uzupełnienia opisu wielkich wyzwań, jednak ze względu na to, że służą one do zebrania pomysłów innowacyjnych, kreatywność / nowość będzie ich immanentną cechą.
61.	MKiDN	55	Propozycja uzupełnienia: Wsparcie w ramach SO1 w 2 Prioryecie jest skierowane głównie do następujących grup: ☐ Organizacje badawcze w tym: uczelnie, instytuty	Zgodnie z uzasadnieniami w pkt.1 i 2.a	Uwaga uwzględniona częściowo	Program zostanie uzupełniony o informację ogólną, iż głównymi odbiorcami wsparcia w ramach Programu są przedsiębiorcy oraz organizacje badawcze, w rozumieniu przepisów dotyczących pomocy państwa. Za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą, oferujący towary lub usługi

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>badawcze, instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz, Centrum Łukasiewicz, instytuty PAN, międzynarodowe instytuty naukowe, podmioty prowadzące głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły,</p> <p>☐ Podmioty zajmujące się transferem technologii, w tym centra transferu technologii, parki naukowo-technologiczne,</p> <p>☐ Zespoły badawcze,</p> <p>☐ Indywidualni naukowcy lub projektanci,</p> <p>☐ Przedsiębiorcy.</p>			<p>na rynku za opłatą, bez względu na jego formę prawną. Za organizację badawczą uważa się podmiot niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy.</p> <p>W związku z czym w programie zostaną usunięte odwołania do szczegółowych typów odbiorców wsparcia.</p>
62.	MKiDN	56	<p>Propozycja uzupełnienia: Partnerstwa mogą być skupione m.in. na obszarach tematycznych związanych z KIS oraz obszarach stanowiących najistotniejsze wyzwania naukowe, gospodarcze, środowiskowe i społeczne dla całej Europy. Mogą do nich należeć obszary takie jak: zielona gospodarka, w tym gospodarka o obiegu zamkniętym, nowe technologie w zakresie ochrony środowiska,</p>	Zgodnie z uzasadnieniami w pkt.1 i 2.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowane zmiany zostaną wprowadzone w Programie.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich mobilność, niskoemisyjność, smart cities, sztuczna inteligencja, sektory kreatywne i cyfryzacja, nowe źródła i metody magazynowania energii, biotechnologia szczególnie z zakresu nauk medycznych i rolniczych, biogospodarka, inżynieria materiałowa, obszar zdrowia. Dopuszcza się także wykorzystanie możliwości bezpośredniego wsparcia projektów wybranych w ramach co-fundów (europejskich partnerstw współfinansowanych) Horyzontu Europa zgodnie z mechanizmem wskazanym w art. 67 ust. 5 rozporządzenia CPR.</p>			
63.	UKNF	38	<p>Na stronie 38 projektu, w poz. nr 3 w tabeli nr 1 o nazwie „Table 1 T: Programme structure” (dalej: „tabela”), nazwa „Priority 3” jest przekreślona, a aktualny</p>		Uwaga uwzględniona	Projekt FENG, który zostanie skierowany do dalszych prac zostanie przygotowany na obowiązującej, polskojęzycznej wersji wzoru programu na lata 2021-2027. W związku z tym zostaną wyeliminowane nieścisłości, na które uwagę zwrócił UKNF.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>wpis w omawianym miejscu jest następujący: „Pomoc techniczna pursuant to (Article 30(4), CPR)”. Zgodnie z powyższym w tabeli wymienione są tylko dwa priorytety oznaczone jako „Priority 1” i „Priority 2”, odpowiednio w poz. 1 i 2 tabeli. Jednocześnie na stronie 77 projektu, w części o tytule „The related types of actions – Article 17(3)(e)bis(i) CPR”, wskazany jest „Priorytet 3 – Pomoc techniczna”. Pojęcie „Priorytet 3” wykorzystywane jest zatem w dalszej części projektu. Mając powyższe na uwadze wydaje się, iż na stronie 38 projektu, w poz. nr 3 w tabeli niepotrzebnie wykreślono frazę „Priority 3”.</p>			
64.	FNP	30	<p>Jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Międzynarodowe Agendy Badawcze – w ramach instrumentu zapewnione będzie krajowe współfinansowanie dla 	<p>Proponujemy wykreślenie ostatniej części zdania. Finansowanie SoE dla projektów ToE jest ryzykowne ze względu na ich liczbę oraz nieugruntowany poziom naukowy i innowacyjny. Reguły konkursu ToE nie zapewniają</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p>	<p>Szczegółowe reguły finansowania, zarówno w programach centralnych, jak i w Polityce Spójności, są dopiero tworzone, zatem nie wykluczamy możliwości synchronizacji tych zasad. Jednocześnie tekst programu powinien zapewniać szerokie możliwości finansowania, których wykorzystanie zależne będzie m. in. od regulacji prawnych</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			projektów wyłonionych w ramach konkursów Horyzontu Europa w obszarze Widening participation – teaming for excellence (ToE) oraz ~~projektów otrzymujących Seal of excellence w programie ToE.~~	bowiem zbieżności z regulami FENG przyjmowanymi dla MAB.		dotyczących danego typu projektów.
65.	FNP	50/51	Jest: <ul style="list-style-type: none"> • Międzynarodowe Agendy Badawcze – wsparcie w tym zakresie ma umożliwić powstanie i rozwój w Polsce wyspecjalizowanych, wiodących w skali światowej organizacji i zespołów (grup) badawczych, dysponujących odpowiednią masą krytyczną, współpracujących z partnerem zagranicznym specjalizującym się w ich dziedzinie, w oparciu o 	Proponujemy dopisanie w ostatnim zdaniu „...oraz ewentualnie wybranych projektów otrzymujących Seal of Excellence w programie ToE”. Albo wykreślenie tej ostatniej części zdania. 1.Finansowanie wszystkich projektów SoE niejako z automatu zaprzeczałoby idei konkursowego wsparcia projektów w FENG. 2.Nie mamy wpływu na liczbę projektów ustanowionych przez DGRTD jako SoE, alokacja dla MAB wynosi obecnie 100 mln euro, mogłaby być natychmiast wyczerpana. 3.Dla zrealizowania	Uwaga uwzględniona	W zw. ze wskazaną wyżej koniecznością opisanie w programie szerokich opcji, możliwość finansowania projektów z SoE zostanie zachowana – z uwzględnieniem zaproponowanego uzupełnienia dotyczącego dopisania zdaniu „...oraz ewentualnie wybranych projektów otrzymujących Seal of Excellence w programie ToE”.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			<p>zidentyfikowany potencjał naukowy i kadrowy ośrodka w Polsce, stosujących najlepsze światowe praktyki w zakresie: identyfikowania programów i tematów badawczych, polityki personalnej oraz zarządzania pracami B+R, a także komercjalizacji wyników prac B+R. Wsparcie będzie systemowym instrumentem stabilizacji wspierania Centrów Doskonałości Naukowej w Polsce i kontynuowanym w kolejnych latach ze środków krajowych. Środki w ramach instrumentu będą krajowym współfinansowaniem dla projektów wyłonionych w ramach konkursów Horyzontu Europa w obszarze „Widening participation – Teaming for excellence (ToE)” oraz ewentualnie wybranych projektów otrzymujących</p>	<p>celów tego działania nie możemy opierać się na finansowaniu SoE ani na finansowaniu samego ToE. 4.Podczas konkursów można ewentualnie zwrócić uwagę na projekty otrzymujące SoE, lecz za tym nie idą żadne zobowiązania KE i projekty muszą podlegać normalnym regułom konkursu MAB jak wszystkie inne.</p>		

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			certifikat Seal of excellence w programie ToE.			
66.	FNP	52	<p>Jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> Współpraca najlepszych zespołów badawczych w formie konsorcjów w wybranych obszarach strategicznych – wsparcie udzielane będzie na realizację agend badawczych oraz rozwój zespołów naukowych we wskazanych na podstawie wyzwań społecznych i gospodarczych obszarach strategicznych. <p>Podstawowym kryterium selekcji w ramach wyboru konsorcjów będzie posiadany potencjał badawczy, doświadczenie w komercjalizacji wyników prac B+R oraz potencjał rynkowy proponowanych badań. Konsorcjum realizujące dany plan będzie otrzymywało od podmiotu koordynującego</p>	<p>Proponujemy zmianę stylistyczną wyjaśniającą co beneficjenci/grantobiorcy (?) będą otrzymywać od podmiotu koordynującego/IP.</p> <p>Oraz literówki:</p> <p>.... Konsorcjum realizujące dany plan będzie otrzymywało od podmiotu koordynującego ~~udzielanie wsparcia~~ w ramach tego instrumentu także mentoring i wsparcie szkoleniowe związane z kwestiami zarządzania własnością intelektualną, komercjalizacją wyników prac B+R oraz budowania relacji z partnerami biznesowymi, w tym potencjalnymi inwestorami.</p>	Uwaga uwzględniona	<p>Propozycja doprecyzowania trafnie oddaje zakres wsparcia.</p> <p>Program zostanie zmieniony:</p> <p>Współpraca najlepszych zespołów badawczych w formie konsorcjów w wybranych obszarach strategicznych – wsparcie udzielane będzie na realizację agend badawczych oraz rozwój zespołów naukowych we wskazanych na podstawie wyzwań społecznych i gospodarczych obszarach strategicznych.. Przewidziany jest także mentoring i wsparcie szkoleniowe związane z kwestiami zarządzania własnością intelektualną, komercjalizacją wyników prac B+R oraz budowania relacji z partnerami biznesowymi, w tym potencjalnymi inwestorami.</p>

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			udzielanie wsparcia w ramach tego instrumentu także mentoring i wsparcie szkoleniowe związane z kwestiami zarządzania własnością intelektualną, komercjalizacją wyników prac B+R oraz budowania relacji z partnerami biznesowymi, w tym potencjalnymi inwestorami.			
67.	MF		W kwestii montażu finansowego projekt wymaga uzgodnienia i uzupełnienia brakujących kwot wkładu krajowego z wyszczególnieniem kwot w zakresie współfinansowania krajowego z budżetu państwa, zarówno globalnie w odniesieniu do wszystkich Funduszy i priorytetów, jak i w rozbiciu na poszczególne lata.		Uwaga uwzględniona	Projekt FENG, który zostanie skierowany do dalszych prac, zostanie uzupełniony o dane finansowe, zgodnie ze wzorem programu.
68.	MF		W tabeli 13 „Instytucje Programu”, przy Instytucji Audytowej w kolumnie Nazwa instytucji należy zmienić zapis: Ministerstwo Finansów, Departament Audytu Środków		Uwaga uwzględniona	Proponowane zmiany zostaną wprowadzone do projektu programu.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			Publicznych na zapis: Szef Krajowej Administracji Skarbowej. Aktualny zapis nie jest zgodny z art. 13. projektu ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, gdzie wskazano, że Instytucją Audytową jest Szef Krajowej Administracji Skarbowej.			
69.	MF		W tabeli 13 Instytucje Programu, przy Instytucji audytowej w kolumnie Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za kontakty należy zmienić zapis: Minister właściwy do spraw finansów publicznych/Szef Krajowej Administracji Skarbowej na zapis: Dominik Zalewski, Dyrektor Departamentu Audytu Środków Publicznych w Ministerstwie Finansów, e-mail: sekretariat.das@mf.gov.pl. Szef Krajowej Administracji Skarbowej wykonuje swoje zadania za pośrednictwem Departamentu Audytu Środków Publicznych		Uwaga uwzględniona	Proponowane zmiany zostaną wprowadzone do projektu programu.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji międzyresortowych do projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Lp.	Resort	Strona	Treść uwagi, w tym propozycja uzupełnienia lub zmiany	Uzasadnienie uwagi /uzupełnienia / zmiany	Stanowisko DIR: uwzględniona/ nieuwzględniona	Uzasadnienie stanowiska DIR
			Ministerstwa Finansów (Departament DAS) oraz 16 Izb Administracji Skarbowej. Departament DAS wykonuje zadania w zakresie nadzoru i koordynacji. Analogiczne zapisy są zgłaszane do poszczególnych programów operacyjnych 2021-27 w sposób jednolity.			
70.	MF		W tabeli 13 Instytucje Programu, w kolumnie Nazwa Instytucji – należy zmienić zapis: Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej na zapis: Minister właściwy do spraw finansów publicznych; a w kolumnie Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za kontakty zapis: Minister właściwy do spraw finansów publicznych zastąpić zapisem: Dorota Jaworska, Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów, e-mail: sekretariat.IP@mf.gov.pl		Uwaga uwzględniona	Proponowane zmiany zostaną wprowadzone do projektu programu.